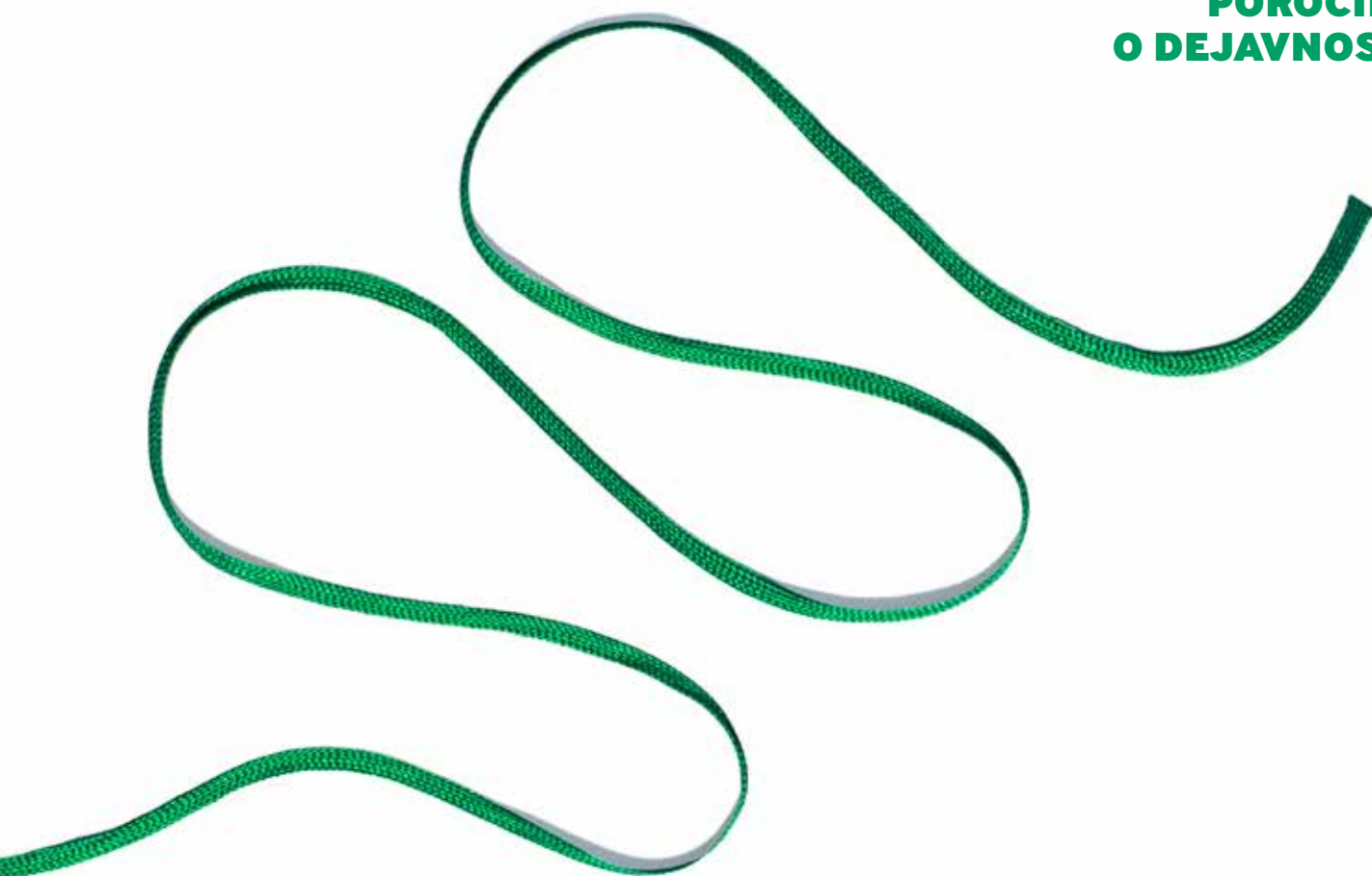

EVROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

ZELENA NIT

**2019
POROČILO
O DEJAVNOSTI**

**Evropska
investicijska
banka**

banka Evropske unije

Poročilo o dejavnosti Evropske investicijske banke 2019

© Evropska investicijska banka, 2020.

98-100, boulevard Konrad Adenauer – L-2950 Luxembourg

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Vse pravice pridržane.

Vsa vprašanja o pravicah in licenciranju pošljite na publications@eib.org.

Za več informacij o dejavnostih EIB glejte našo spletno stran: www.eib.org.

Lahko nam tudi pišete: info@eib.org. Naročite se na naše glasilo: www.eib.org/sign-up

Izdala Evropska investicijska banka.

Uredništvo: EIB EditorialTeam.

Postavitev: EIB GraphicTeam.

Natisnjeno na papirju FSC. Naslovnica: Soporset Premium Offset, FSC Mix; notranjost: Munken Polar, bouffant 1.13, FSC Mix

EIB uporablja papir s certifikatom Sveta za varstvo gozdov (*Forest Stewardship Council*, FSC). Ker ga izdelujejo ljudje, ki imajo radi drevesa. FSC podpira okolju prijazno, družbi koristno in ekonomsko uspešno upravljanje svetovnih gozdov.

Vsi vemo, da je branje za nas dobro. Dobro je tudi za naš planet – če beremo na pravem papirju.

KAKO BRATI POROČILO – ZELENA NIT

Kjer koli smo, tam je vreme. Tudi v tem poročilu. Podnebje je namreč **ZELENA NIT**, ki povezuje vse delo Evropske investicijske banke v letu 2019, še zlasti **UKREPE ZA BOJ PROTI PODNEBNIM SPREMEMBAM**. Podnebni ukrepi so že dolgo pomemben dejavnik pri delu banke. V letu 2019 smo se na izredne razmere na področju podnebja in okolja odzvali z **NOVIMI AMBICIOZNIMI CILJI GLEDE PODNEBNIH IN OKOLJSKIH NALOŽB** v naslednjem desetletju in z **NOVO POLITIKO FINANCIRANJA ENERGETIKE**.

Če želimo doseči cilj iz Pariškega sporazuma in omejiti globalno segrevanje na 1,5 stopinje Celzija, moramo ogljične izpuste ohraniti pod 580 gigatonami. Za vse nas. Za vedno. Kot gredo stvari zdaj, bomo to mejo namreč dosegli leta 2032. A temu se lahko izognemo s povečanjem naložb, pri čemer so potrebne naložbe ogromne. Ocenjujemo, da bi morali v Evropi naložbe v energetske sisteme v naslednjem desetletju podvojiti na 400 milijard €.

Pri tem bo morala Evropska investicijska banka odigrati ključno vlogo. Banka EU kot javna banka vlaga v vse od dolgoročne infrastrukture do projektov inovativnih baterij, pri tem pa **VSTOPA NA PODROČJA, KJER SO NALOŽBE PREPOČASNE**, na primer prenavo stanovanj za povečanje energetske učinkovitosti. Poročilu smo dodali nov element, in sicer pojasnila strokovnjakov Evropske investicijske banke glede vpliva, ki ga ima podnebna kriza na vse nas, pa tudi glede **NOVIH VRST FINANCIRANJA**, ki jih bomo razvili za doseganje svojih ciljev, in vrst **PROJEKTOV, KI JIH BOMO PODPRILI**.

Projekti, predstavljeni v tem poročilu, pokrivajo vsa področja gospodarskega razvoja – infrastrukturo, inovacije, majhna in srednja podjetja. O vseh teh področjih smo se razpisali v nadaljevanju, ker smo želeli prikazati, kako globoko sežejo naši podnebni in okoljski ukrepi ter kako predani smo zelenemu vlaganju tudi v prihodnje. Poudarek je na podnebjem in okolju – **PODNEBNI INFRASTRUKTURI, ZELENIH INOVACIJAH IN PODNEBNIH UKREPIH ZA MSP**. Po vsem svetu. Tako na primer si boste lahko v isti zgodbi prebrali o romunski napravi z umetno inteligenco, ki preprečuje razmetavanje s hrano, in o projektu, ki perujskim pridelovalcem kave pomaga povečevati donos. To je zato, ker delujemo globalno, da bi našli **REŠITVE ZA KRIZO**, ki ogroža nas vse, na vseh koncih sveta.

Poročilo pripoveduje zgodbe o domiselnosti in predanosti, novih delovnih mestih in blaginji. Zgodbe, ki so skupaj stkane z **ZELENO NITJO TRAJNOSTNIH NALOŽB EIB**, kažejo, kakšna priložnost so podnebni in okoljski ukrepi za vse nas, da ohranimo svet za prihodnje generacije in izgradimo cvetoče, čisto in zeleno gospodarstvo.

VSEBINA

- 6 PREDSEDNIKOVA UVODNA BESEDA**
- 8 Poudarki leta 2019**
- 10 SKUPINA EIB V VAŠI DRŽAVI**
- 12 SKUPAJ ODOBRENI POSLI EFSI**
- 14 PODNEBNI NAČRT IN POLITIKA FINANCIRANJA ENERGETIKE:
> 1 BILIJON € ZA < 1,5 °C**
- 16 STROKOVNJAKI O POLITIKAH**
  - 18 INOVATIVNA PROIZVODNJA ENERGIJE: HLADNA FUZIJA? SE ŽE OGREVAMO!
  - 22 DIGITALNA PRIHODNOST: 5G ZA PRIHODNJE GENERACIJE
  - 24 MOBILNOST PRIHODNOSTI: HITRI IN DRZNI KOT ELEKTRIKA
- 26 STROKOVNJAKI O FINANCAH**
  - 28 PODNEBNO PRILAGAJANJE: PRIVADITI SE BO TREBA NA NOVO STVARNOST
  - 30 PODNEBNO PRILAGAJANJE MEST: PODNEBNE SPREMEMBE V MESTU
- 32 STROKOVNJAKI O PROJEKTIH**
  - 34 ZDRAVJE IN PODNEBJE: RECEPT ZA PODNEBNE UKREPE
  - 36 UMETNA INTELIGENCA V KUHINJI: PODNEBNI UKREPI SO NAM V SLAST
  - 38 KMETIJSTVO IN PODNEBJE: DOBRE BAKTERIJE IN VLEČLJIVA MOCARELA
- 42 STROKOVNJAKI O SOCIALI**
  - 44 SOCIALNA STANOVANJA: ZAVETJE ZA PODNEBJE
  - 46 PRAVIČEN PREHOD: KOHEZIVEN IN USTVARJALEN
- 48 OD KOD SREDSTVA**
- 50 UPRAVLJANJE**
- 51 Poudarki iz operativnega načrta
Evropske investicijske banke za leto 2020**

BANKA, KI DELO OPRAVI

V trenutku, ko pišem o dosežkih Evropske investicijske banke v preteklem letu, šteje vsak teden, celo vsaka ura. Banka EU stoji za spopadom s covidom-19 s strokovnim znanjem in izkušnjami ter s finančno močjo, pri tem pa ne pozablja, da je pred nami ključno desetletje boja proti podnebnim spremembam. Številni dvomijo, da bi se lahko hkrati spopadali s koronavirusom in podnebnimi spremembami, mi pa smo prepričani, da je to absolutno potrebno. V trenutni bitki za ozdravitev naših gospodarstev moramo postaviti tudi temelje za trajnostno prihodnost.

V letu 2019 je banka vlagala v konkurenčnost Evrope ter v nove tehnologije in inovacije, ki bodo našo kakovost življenja zagotovile tudi naslednjim generacijam – in povečale našo blaginjo. Vse več našega dela je namenjenega spopadanju z globalnim segrevanjem, kar dokazuje, da so podnebni ukrepi poslovna priložnost, pa tudi eksistencialna nujnost. Zaradi nove grožnje, ki jo prinaša covid-19, je to poročilo še toliko bolj aktualno. Lani smo sklenili več poslov, ki dokazujejo našo angažiranost v boju proti boleznim – ta zaveza je postala še močnejša z osrednjo vlogo, ki jo imamo pri usklajenem odzivu Evrope na koronavirus.

Lani smo si zastavili ambiciozen cilj. **Obljubljamo, da bomo do leta 2025 kar 50 % svojega financiranja usmerili v podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost. Vse naše delo bo povsem usklajeno s Pariškim sporazumom.** Nenazadnje ne bi bilo smiselno, da bi 50 % vložili v podnebje in okolje, s preostalimi 50 % pa financirali okolju škodljive projekte.

Isto velja za koronavirusno krizo. Vsak gospodarski pretres pospeši dolgoročne strukturne premike. Evropska investicijska banka bo lahko najbolje pomagala pri gospodarskem okrevanju po pandemiji, če bo dosegala svoje ambiciozne cilje na področju podnebne in okoljske trajnostnosti. Energetski prehod na primer lahko prispeva k okrevanju z ustvarjanjem več delovnih mest, novimi in hitro rastočimi panogami, večjo konkurenčnostjo ter manjšo energetsko odvisnostjo.

Lani smo sprejeli novo politiko financiranja energetike. V njej smo se zavezali, da bomo s koncem leta 2021 prenehali vlagati v projekte s konvencionalnimi fosilnimi gorivi. Evropska investicijska banka je prva mednarodna finančna ustanova, ki je dala takšno obljubo. To lepo kaže, da smo v Evropi v prvi bojni vrsti na podnebni fronti.

Kot banka EU je Evropska investicijska banka finančna veja politike EU. V pomembnem evropskem projektu podnebnih ukrepov, ki je v teku, tesno sodelujemo z Evropsko komisijo in vladami držav članic. **Delo, ki ga izpostavljamo v tem poročilu, dokazuje, da smo s svojim znanjem in izkušnjami ključni steber evropskega zelenega dogovora,** ki ga je Komisija predstavila januarja 2020.

Edinstven dosež

Zaradi podnebnih ukrepov pa ne zanemarjamo drugih področij našega dela. To poročilo kaže, da so podnebni ukrepi lahko uspešni, če jih vključimo tudi na področja kohezije, inovacij, MSP in infrastrukture. Če jih ne, enostavno ne morejo biti uspešni. Podnebni ukrepi na primer pomenijo tudi nova delovna mesta. V našem naložbenem poročilu za obdobje 2019–2020 ocenjujemo, da bo samo zelena energija v naslednjih desetletjih ustvarila okrog 500 000 delovnih mest v Evropi.

Kohezijsko delo, ki je bilo v središču dejavnosti banke od leta 1958, dobiva z našimi bolj visokotečimi podnebnimi cilji novo razsežnost. Vse leto 2019 so naši strokovnjaki s Komisijo sodelovali pri oblikovanju njenega mehanizma za pravični prehod, ki bo olajšal prehod na čistejšo energijo v regijah in panogah,

PRESEDNIKOVA UVODNA BESEDA

„ Obljubljam, da bomo do leta 2025 kar 50 % svojega financiranja usmerili v podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost. Vse naše delo bo povsem usklajeno s Pariškim sporazumom. „

odvisnih od fosilnih goriv. To bo v naslednjih letih naše ključno poslanstvo, saj imamo edinstveno mesto v samem jedru mreže ustanov EU, nacionalnih vlad ter evropskih mest in regij.

Tudi naše razvojno delo se osredotoča na podnebno odpornost in prilagajanje, saj nam to rešuje ali varuje življenje – in ker se iz tega poraja gospodarska blaginja. **Podnebne spremembe so globalne, zato moramo tudi svoje naložbe okrepiti globalno. Potrebna orodja imamo.** Naši strokovnjaki združujejo izkušnje pri prepoznavanju pravih inovacij med konkretnim razvojnim delom – po vsem svetu imamo 50 predstavništev in odprte posle v 43 ranljivih državah. V zadnjih 10 letih so te države – najmanj razvite na svetu – prejele prek 5,5 milijarde € v okviru več kot 100 poslov EIB.

Zaveza in dosežki

Ker imamo novo podnebno zavezo in politiko financiranja energetike, bi se zlahka osredotočili zgolj na prihodnost in pozabili na svoje dosežke. A še preden je Evropska investicijska banka v samo središče svojega dela postavila podnebje, pa tudi pred krizo zaradi covid-19, ji je bila naložena velikanska naloga, da v okviru Junckerjevega načrta v petih letih zagotovi za pol bilijona evrov naložb v gospodarstvo EU. V letu 2020 se hitro približujemo omenjenemu cilju 500 milijard €. Še pomembneje, že sedaj vemo, da je imel ta izjemen program strukturni učinek na evropsko gospodarstvo, saj bo še več desetletij prispeval k rasti števila delovnih mest in gospodarski rasti.

Naše delo je podpirati evropski projekt in trajnostno vlagati v evropsko prihodnost. To delo smo v letu 2019 opravili – in opravljali ga bomo tudi v prihodnje.

Werner Hoyer

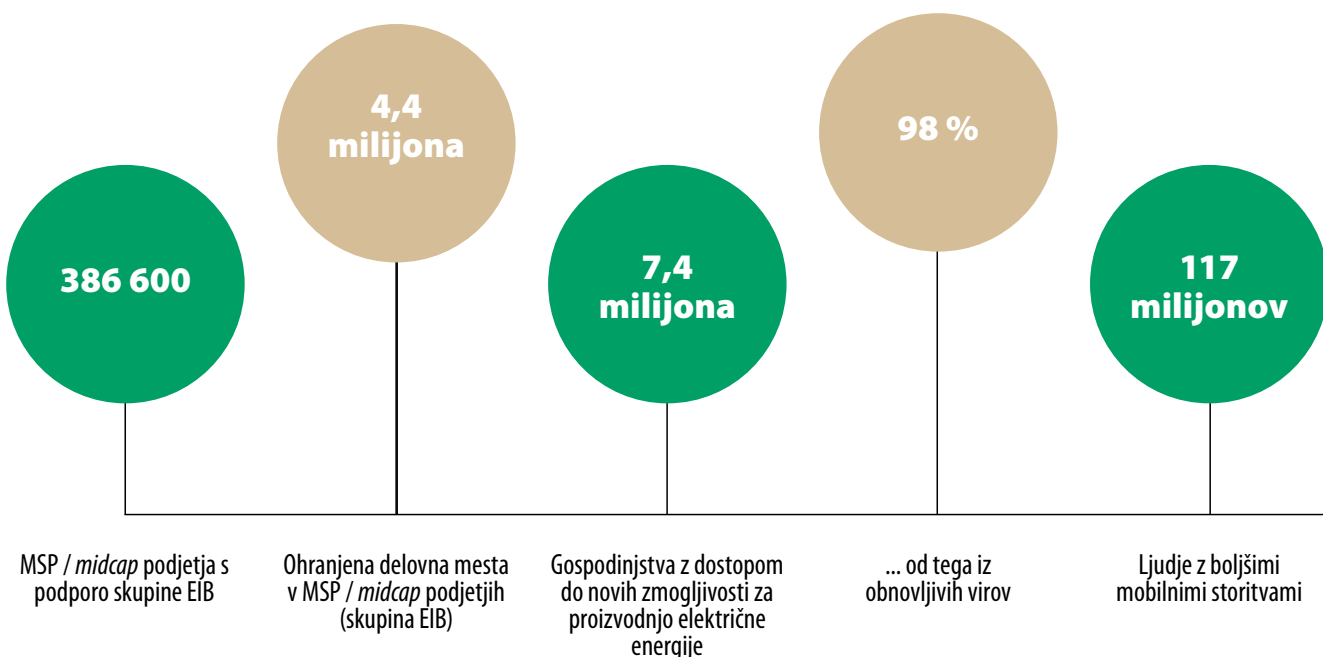
POUDARKI LETA 2019

Evropska investicijska banka

DEJAVNOST V LETU 2019

ODOBRENI PROJEKTI	58,7 mrd €
Evropska unija	51,1 mrd €
Zunaj EU	7,6 mrd €
PODPISANI POSLI	63,3 mrd €
Evropska unija	55,4 mrd €
Zunaj EU	7,9 mrd €
ČRPANJA	48,1 mrd €
Evropska unija	43,8 mrd €
Zunaj EU	4,3 mrd €
ZBRANI VIRI <small>(PRED ZAMENJAVAMI)</small>	50,3 mrd €
Osrednje valute (€, GBP, USD)	42,7 mrd €
Ostale valute	7,6 mrd €

Učinek skupine EIB

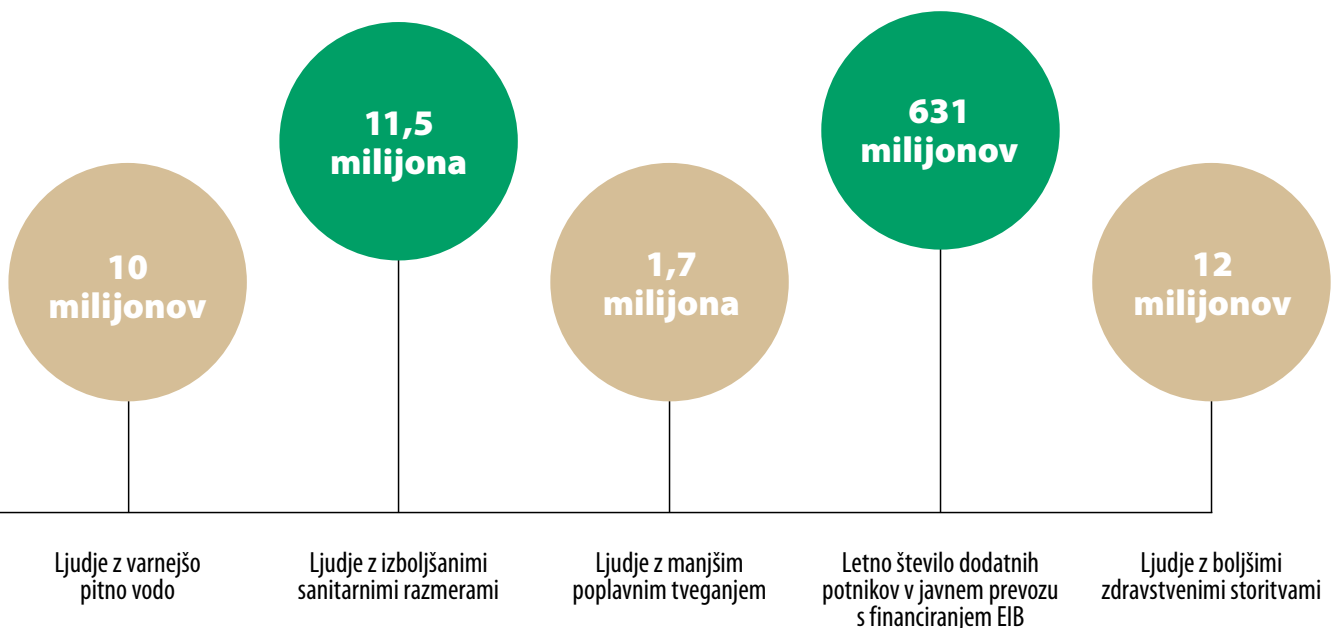

Evropski investicijski sklad

Evropski investicijski sklad (EIF), ki je del skupine EIB, je specializiran za tvegano financiranje mikro, majhnih in srednjih podjetij ter spodbuja rast in inovacije po vsej Evropi. EIF zagotavlja financiranje ter strokovno znanje in izkušnje za dobre, trajnostne inovacije in jamstva. Med delničarji EIF so EIB, Evropska komisija, javne in zasebne banke ter finančne ustanove.

DEJAVNOST V LETU 2019

PODPISANI POSLI	10,2 mrd €
Kapital	3,4 mrd €
Jamstva	6,7 mrd €
Mikrofinanciranje	0,1 mrd €

Številčni podatki se nanašajo na pričakovane rezultate financiranih poslov, prvič podpisanih leta 2019. Številčni podatki so neregulirani in začasni.

SKUPINA EIB V VAŠI DRŽAVI

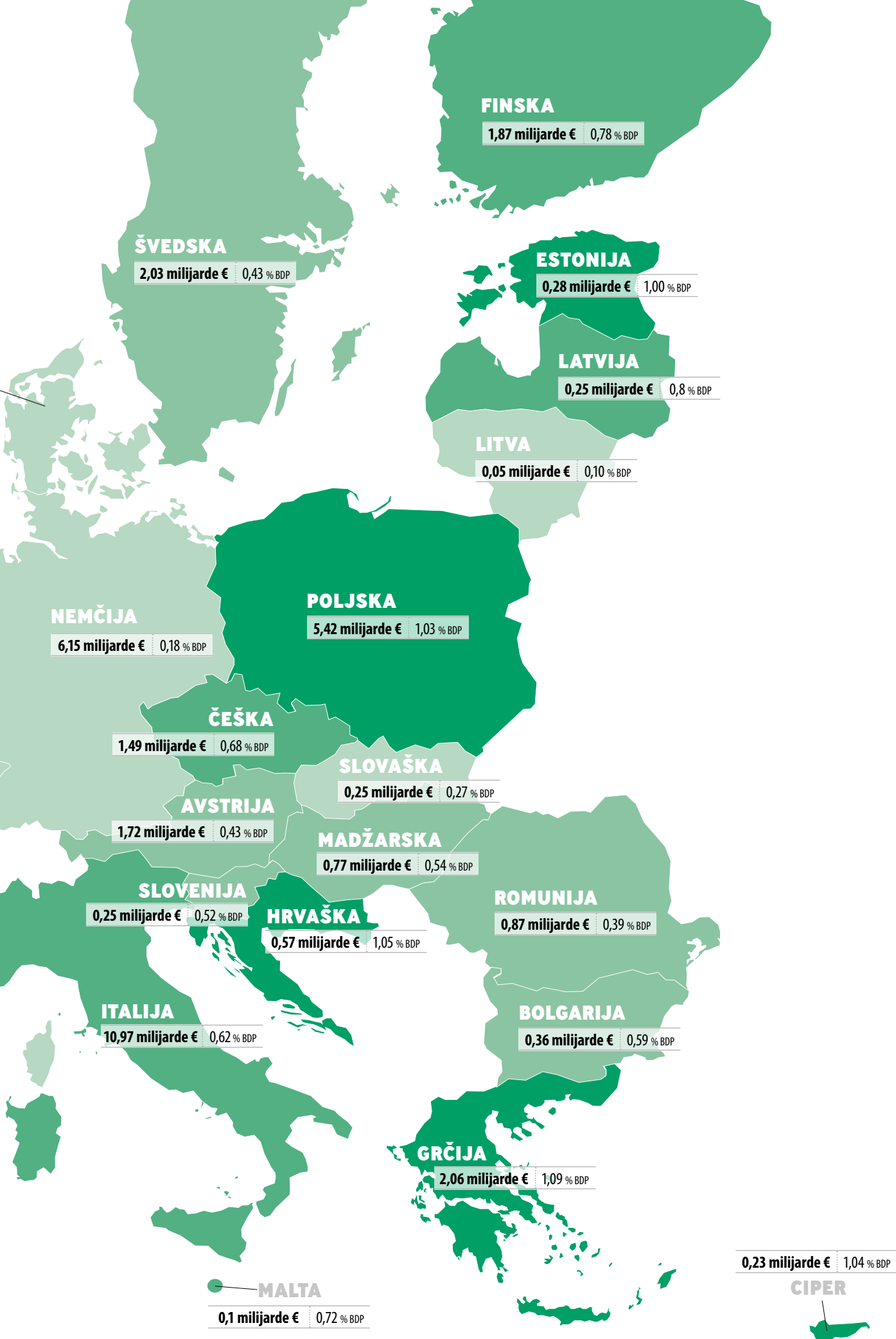

EFTA: Evropsko združenje za prosto trgovino

AKP: Afriške, karibske in pacifiške države

ČDO: Čezmorske države in ozemlja

Temnejše barve označujejo višje naložbe, izražene v odstotku BDP.

SKUPAJ ODOBRENI POSLI EFSI

DO 31. DECEMBRA 2019

Vsi številčni podatki se nanašajo na celotno obdobje delovanja EFSI. Temnejša kot je barva, višji je delež z EFSI povezanih mobiliziranih naložb v BDP (na podlagi odobrenih poslov).

Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI) je skupna pobuda skupine EIB in Evropske komisije za zapolnitev naložbene vrzeli v EU. Cilj EFSI, ki ima jamstvo iz proračuna EU, je do leta 2020 mobilizirati dodatne naložbe v znesku najmanj 500 milijard €. Do 31. decembra 2019 so dodatne naložbe že dosegle 458 milijard €.

> 1 BILIJON € ZA < 1,5 °C

V letu 2019 si je Evropska investicijska banka zastavila ambiciozne podnebne in okoljske cilje za naslednje desetletje. Predstavljamo vam načrt spopadanja s podnebnim izzivom.

Če se želimo izogniti še večjim podnebnim izzivom, se moramo hitro razogljčiti. Naslednje desetletje bo ključno.

S Pariškim sporazumom so se skoraj vse države z vsega sveta dogovorile, da bodo globalno segrevanje skušale ohraniti pod 2 °C, pri čemer se bodo borile, da ne bi presegle 1,5 °C. Da bi dosegli ta cilja, moramo izpuste ogljikovega dioksida ohraniti pod 580 gigatonami. Trenutno ti izpusti znašajo 37 gigaton letno, ker pomeni, da bomo zadano mejo presegle leta 2032.

Poprimemo tam, kjer zasebni sektor odneha

Ko gre za ustavitev podnebnih sprememb, zasebni sektor ne nosi svojega dela bremena. Zato je javni sektor bolj dejaven, saj povečuje naložbe ter spodbuja ljudi in podjetja, naj spremenijo navade. Tako bi na primer morali v Evropi naložbe v energetske sisteme v naslednjem desetletju podvojiti – na do 400 milijard € letno.

Javne banke lahko vlagajo v dolgoročne infrastrukturne projekte in v inovacije, potrebne za prehod v trajnostno prihodnost. Mi na primer lahko vlagamo v zmogljive baterije, ki se polnijo v vetrovnih ali sončnih dneh, praznijo pa celo takrat, ko ni ne vetra ne sonca. Javne banke lahko pomagajo na področjih, kjer so naložbe počasne, na primer pri prenovi stanovanj za povečanje energetske učinkovitosti.

Kaj bo Evropska investicijska banka naredila

V letu 2019 smo 31 % našega financiranja namenili podnebnim ukrepom. Do leta 2025 bomo svojo podporo podnebnju in okoljski trajnostnosti povečali na 50 %, kar pomeni več kot 30 milijard € letno. Vendar tudi to ne bo dovolj in večina novega denarja za pomoč podnebnju bo morala priti iz zasebnega sektorja. Evropska investicijska banka k vsakemu projektu pritegne dodatno financiranje iz zasebnega in javnega sektorja. Naša potrditev projekta je za druge vlagatelje, zlasti zasebne banke, pokazatelj, da je projekt dober.

V desetletju do leta 2030 nameravamo podpreti več kot 1 bilijon € za boj proti podnebnim spremembam in pomoč okolju.

Do konca leta 2020 bo vse naše financiranje skladno s Pariškim sporazumom. Naše financiranje bo sledilo usmeritvi k nizkim emisijam in k podnebno odpornemu razvoju. V panogah, kjer je emisije težko zmanjšati, bomo podpirali projekte, ki bodo podjetjem pomagali pri prehodu na nizkoogljivi model. Zagotovili bomo tudi, da bodo vsi projekti vključevali upravljanje prihodnjih tveganj, povezanih s podnebnimi ukrepi.

PODNEBNI NAČRT IN POLITIKA FINANCIRANJA ENERGETIKE

Naša nova energetska politika

Do konca leta 2021 bomo prenehali podpirati projekte s konvencionalnimi fosilnimi gorivi, kot so proizvodnja nafte in zemeljskega plina ali klasična plinska omrežja.

Osredotočili se bomo na:

- energetska učinkovitost, kot so prenova poslovnih in stanovanjskih objektov, boljša cestna razsvetljava in okolju prijazen promet,
- oskrbo z energijo, ki ne povzroča emisij, kar bo Evropi pomagalo doseči cilj, da najmanj 32 % vse energije pridobi iz obnovljivih virov,
- električna omrežja, ki povezujejo nove vire nizkoogljične energije,
- inovacije na področju proizvodnje, shranjevanja in porabe energije.

Vključujoč prehod

Regije, ki so bolj odvisne od fosilnih goriv, potrebujejo večjo podporo. Projekti zelene energije bodo ustvarili sto tisoče delovnih mest, vendar moramo biti pri tem posebej pozorni na regije, kjer premogovniki in druge ogliščno intenzivne panoge zaposlujejo ogromno ljudi in so stebler gospodarstva. Spodbujati moramo usposabljanje za nove poklice in podpreti projekte, ki v te regije privabljajo nove panoge.

Podnebju prijazna energetska politika lahko pomaga družbi. V Evropski uniji si 11 % prebivalstva ne more ugodno ogrevati doma. Na milijone ljudi komaj zmore plačevati položnice za plin in elektriko ali primerno ogrevati svoj dom. Najbolj prizadete so starejše ženske, saj imajo nižje dohodke in več časa preživijo doma. Če bomo na vsej celini izboljšali energetska učinkovitost stanovanj, bo to zmanjšalo emisije, znižalo zneske na položnicah in izboljšalo življenje ljudi.

Podobno lahko projekti čistega mestnega prometa zagotovijo ne samo cenovno dostopen prevoz, pač pa tudi izboljšajo zrak in zdravje družbe. Naložbe v podnebju prijazno kmetijstvo v regijah, kjer vode nimajo v izobilju, bodo zmanjšale tveganje, da bi se zemlja spremenila v puščavo in bi se delovna mesta preselila drugam.

Trajnosten razvoj

Podpirati moramo zelene projekte, ki bodo svetu pomagali doseči cilje trajnostnega razvoja.

Vlaganje v okolje in boj proti podnebnim spremembam lahko poveča dohodke ljudi, izboljša njihove življenjske razmere ter jim zagotovi dovolj hrane, čisto vodo in ustrezne sanitarne razmere. Zmanjšamo lahko tudi potrebo po preseljevanju zaradi novih nevarnosti, kot so skrajni vremenski pojavi in poplave. Za 62 milijonov do 457 milijonov lahko zmanjšamo število ljudi po vsem svetu, ki so izpostavljeni podnebnim tveganjem in revščini.

Vlagali bomo v tiste projekte za blažitev podnebnih sprememb, ki imajo velik vpliv na ljudi. Majhne naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, kot so na primer sončne elektrarne na strehah hiš v podeželski Afriki, pripeljejo elektriko v hiše, ki nikoli prej niso bile priključene na omrežje. V projektih prilagajanja podnebnim spremembam se utrjujejo mostovi in ceste, tako da jih ne poškodujejo ujme in ljudje ne ostanejo odrezani od tržnice, zdravnika ali službe.

Posameznikom moramo dati tudi možnost za spremembo. V EIB bomo še naprej vlagali v sektorje, zaradi katerih je naša družba boljša, na primer v zdravstvo in izobraževanje, še naprej bomo tudi podpirali žensko podjetništvo ter še več ljudem pomagali, da pridejo do posojila in uresničijo svojo idejo ali razširijo poslovanje.

ZELENA NIT

Kako se Evropska investicijska banka odziva na razvoj politik v podnebni krizi.

Še zlasti me veseli napredek, ki ga je [Evropska investicijska banka] naredila pri krepitvi svoje vloge podnebne banke EU. To bo spodbudilo težko pričakovana vlaganja v evropske tehnologije in rešitve.

Ursula von der Leyen,
predsednica Evropske komisije

Cilji iz evropskega zelenega dogovora so ambiciozni in dosegli jih bomo samo z velikimi vlaganji. Te naložbene potrebe bomo lahko zadovoljili samo, če bomo mobilizirali tako javni kot zasebni sektor. Pri tem bo EIB odigrala vlogo glavnega partnerja, saj bo združevala in povečevala javne naložbe, hkrati pa zasebnim naložbam zagotavljala dodatno varnost.

Frans Timmermans, podpredsednik Evropske komisije

Čeprav sta podnebje in okoljska trajnostnost že dolgo med prednostnimi nalogami Evropske investicijske banke, se zavedamo, da običajna prizadevanja ne bodo več zadoščala, saj se soočamo s podnebno krizo brez primere in potrebujemo ogromne naložbe za prehod v ogljično nevtralno družbo. Zato smo se zavezali, da bomo povečali obseg podnebnega in okoljskega financiranja ter v naslednjem desetletju podprli za 1 bilijon € naložb na tem področju. S tem bo EIB postala osrednja sila izvajanja evropskega zelenega dogovora. Na spopad z izzivom smo pripravljeni.

Emma Navarro, podpredsednica, pristojna za podnebne ukrepe, EIB

Evropska investicijska banka se za podnebne ukrepe zavzema že kar nekaj časa. Naša podnebna posojila so v letu 2019 dosegla 31 % skupnega obsega financiranja. Trenutno imamo na mizi načrt podnebne banke. Njegova priprava je priložnost, da razmislimo o svojih prizadevanjih in še okrepimo podnebna posojila. V prihodnjem letu bo banka okrepila svoje sodelovanje v projektih, ki prispevajo k razogljičenju industrije in prometa, ter na področjih podnebnih inovacij in energetske učinkovitosti. S svojim delom želimo doseči čim večji učinek, zato bomo uporabili nove, inovativne načine za zadovoljitev tržnih potreb in izpolnitev političnih ciljev.

Elina Kamenitzer, vodja divizije, podnebna pisarna, direktorat za posle, EIB

S podnebjem povezane naložbe bodo čedalje pomembnejše v vseh sektorjih in državah, saj želimo doseči zelo ambiciozne cilje, ki smo si jih zastavili za leti 2030 in 2050. V zadnjih nekaj letih smo evropske gospodarske javne službe podprli v njihovih prizadevanjih za razogljičenje, spodbujali pa smo tudi uporabo obnovljivih virov ter s tem povezane opreme in infrastrukture. Pri vsem tem nismo zanemarili nobene tehnologije ali tržne strukture. V naslednjih letih bo morala Evropska investicijska banka povečati ambicije in prilagoditi ponudbo financiranja, če želi številnim panogam, zlasti energetsko intenzivnejšim, olajšati prehod. Poleg tega bo banka morala odigrati ključno vlogo v tistih tržnih segmentih, ki se morajo opreti na nove inovativne tehnološke in finančne rešitve, na primer energetsko učinkovitost ali obnovljive vire energije. Mi se bomo pri tem lahko oprli na svoje bogato strokovno znanje in izkušnje ter se bomo hitro odzivali na tržne potrebe in pričakovanja nosilcev projektov. Ti želijo, da prevzamemo vlogo ali inkubacijskega ali osnovnega financerja, ki lahko pritegne druge vire financiranja.

Birthe Bruhn-Leon, direktorica, Iberija, direktorat za posle, EIB

Želel bi si, da bi pojem »podnebno financiranje« razumeli široko, saj vključuje finančne instrumente, zasnovane posebej za različne vidike človekovega okolja, tako naravnega kot družbenega. Gre za financiranje za trajnostni razvoj, kar seveda vključuje varstvo naravnega okolja ter prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blaženje – vendar tudi razvoj izobraževanja, zdravstva in drugih elementov socialne infrastrukture. To je še zlasti pomembno v manj razvitih državah, kjer se na poti k trajnostnemu razvoju soočajo z različnimi ovirami, zato nujno potrebujejo izčrpen nabor finančnih orodij za boj na različnih frontah.

Rafal Rybacki, vodja divizije, sosednje države EU, javni sektor vzhodne in osrednje Azije, direktorat za posle, EIB

Na poti k našim novim ciljem na področjih podnebja in okoljske trajnostnosti, ki jih moramo doseči do leta 2025, se bomo morali še bolj povezati s svojimi strankami in ključnimi deležniki, da bi lahko odkrili nove priložnosti. To pomeni, da se bomo morali še bolj potruditi na področjih, kjer že dosegamo rezultate, hkrati pa razviti nove projekte in produkte na področjih, kjer še nismo tako močni. Pričakoval bi večji poudarek na energetski učinkovitosti in prilagajanju, saj obe področji potrebujeta velike naložbe. Tudi novi produkti, kot so zelena posojila in mešani finančni instrumenti, ki pritegnejo zasebne naložbe, morajo odigrati pomembnejšo vlogo.

Martin Berg, vodja enote, okoljski skladi in politika podnebnega financiranja, direktorat za posle, EIB

HLADNA FUZIJA? SE ŽE OGREVAMO!

Samo z obnovljivimi viri energije morda ne bomo mogli nadomestiti fosilnih goriv in zadovoljiti dolgoročnega povpraševanja. Ozreti se moramo še za drugimi viri energije. Kaj je torej fuzijska energija, kako deluje in ali obstaja hladna fuzija?

Morda ste že slišali za hladno fuzijo, idejo, da bi zlivali atome, ne da bi pri tem porabili veliko toplotne ali druge vrste energije, hkrati pa proizvedli veliko energije? Ta kamen modrosti so iskali že mnogi novodobni alkimisti, tako da ga prepustimo kar njim.

Vroča fuzija pa je dejstvo. Poteka v notranjosti Sonca in drugih zvezd. Tam jedra atomov z veliko hitrostjo trkajo druga ob drugo in se zlivajo, pri tem pa se sprošča ogromno energije. Raziskovalci fuzijske energije se trudijo ustvariti podobne reakcije na Zemlji, in sicer pri več kot 100 milijonih stopinjah Celzija.

Nasprotje jedrske cepitve

Fuzijska energija je na nek način nasprotje tistemu, kar običajno imenujemo jedrska energija – pa čeprav imamo tudi pri fuzijski energiji opravka z atomskimi jedri. V današnjih jedrskih elektrarnah energija prihaja iz cepitve atoma. Pri fuziji ali zlivanju, kot pove že ime, pa energija ne prihaja iz cepitve, pač pa iz zlivanja atomov.

Odločilna razlika se skriva v vrsti elementov, ki so vključeni v te procese. Pri jedrski energiji, kot ji pravimo, potrebujemo elemente z velikimi, težkimi atomi, kot sta uran ali plutonij, ki jih lahko cepimo na manjše atome. Vendar pa so uran in plutonij ter rezultati njune cepitve ali fisije radioaktivni, kar pomeni, da pri razpadanju oddajajo ionizirajoče radioaktivno sevanje, ki je v nekaterih okoliščinah za človeka lahko nevarno.

Nasprotno pa fuzijska energija temelji na združevanju dveh lahkih atomov – običajno vodika. Ko se dva vodikova atoma zlijeta, nastane helij. Vidimo torej, da fuzija temelji na najpogostejšem elementu v vesolju, največja nevarnost njenega stranskega produkta pa je zgolj ta, da bo naš glas smešen, če ga vdihnemo.

Skušajte približati dva magneta

Kako zlijemo dva atoma? Naloga ni enostavna, ker imamo v atomskem jedru pozitivno nabite protone in nevtralne nevtrone, kot se boste gotovo spomnili iz šolskih ur fizike. Zaradi tega ima atomsko jedro vedno pozitiven naboj. Če ga skušamo zlit z drugim jedrom s pozitivnim nabojem, je to tako, kot da bi skušali približati dva magneta. Naleteli bomo na upor. Zaradi tega pri fuzijski energiji uporabljamo najlažje možne atome. In še takrat gre zelo težko.

INOVATIVNA PROIZVODNJA ENERGIJE

“ Znanstveni napredek se nam verjetno ne bo zgodil kot Newtonu, ki mu je na glavo padlo jabolko. Potrebovali bomo precej več virov. ”

Istvan Szabo, višji inženir za energetska varnost v EIB

Znotraj Sonca se dogaja fuzija zato, ker atome vleče skupaj velikanska gravitacijska sila, kar ustvarja ekstremno gostoto in enormno vročino, zaradi česar atomi trkajo drug ob drugega z veliko hitrostjo. Na Zemlji pa je sila gravitacije zaradi relativne majhnosti našega planeta precej šibkejša, temperatura – kljub globalnemu segrevanju – pa ni niti blizu tisti na Soncu. Kako bi torej na Zemlji lahko ustvarili podobne pogoje za fuzijo?

Bolj vroče od sonca

Odgovor je dokaj očiten. Če že imamo manjšo gravitacijo, potem moramo enostavno ustvariti temperaturo, ki bo višja od tiste na Soncu. In to šest- do desetkrat višja, tam do 150 milijonov stopinj Celzija. Pri nas na Zemlji bo tako strašna vročina ustvarila pogoje za trkanje in zlivanje vodikovih atomov, pri čemer bo nastalo še več energije. Se zdi enostavno? Obstaja kar nekaj podrobnosti, ki jih je še treba razrešiti.

Prva zadeva: kje bi lahko ustvarili tolikšno temperaturo, da tam ogrevana snov ne bi uničila vsega, česar bi se dotaknila? Rešitev je spet preprosta: naj se ne dotika ničesar. Ruski znanstveniki so sredi 20. stoletja razvili tokamak, komoro v obliki votlega torusa ali svitka, obkroženo z močnimi magneti.

V tej komori se vodikov plin segreje na ekstremno visoko temperaturo in preide v plazemsko stanje. Plazma, eno od štirih agregatnih stanj snovi, je v bistvu ioniziran plin – ta nastane, ko se elektroni, ki krožijo okoli atomskega jedra, od njega odtrgajo. Ionizirana snov je električno prevodna, zato na njeno obnašanje lahko vplivajo magnetna polja. Tu torej nastopijo magneti. Magneti lahko tej električno prevodni snovi preprečijo, da bi se približala stenam tokamaka, tako da zgolj lebdi pred njimi. Znotraj plazme pa so pogoji primerni za to, da atomi trkajo eden v drugega in se zlivajo, pri tem pa sproščajo energijo.

V Franciji gradijo največji poskusni tokamak na svetu, jedrski fuzijski reaktor ITER, da bi dokazali izvedljivost uporabe termionuklearne fuzije kot brezogljirnega vira energije velikega obsega. ITER je mednarodni raziskovalno-inženirski megaprojekt, v katerem sodelujejo Evropska unija, Kitajska, Indija, Japonska, Rusija, Južna Koreja in Združene države Amerike. Če bo projekt uspešen, bo reaktor s fuzijo pretvoril 50 MW vhodne moči – porabljene za začetno ogrevanje plazme – v 500 MW izhodne moči.

Kot zajeten svitek

Reaktor ITER bo ogromen:

- *tokamak* ITER bo težak kot trije Eifflovi stolpi skupaj;
- struktura 1 000-tonskega elektromagneta v središču naprave mora biti dovolj trdna, da prenese silo, dvakrat močnejšo od potisne sile vesoljske rakete ob vzletu (60 meganewtonov ali več kot 6 000 ton);
- okrog komore *tokamaka* v obliki torusa bo 18 elektromagnetov v obliki črke D, vsak bo visok 17 metrov in širok 9 metrov, tehtal pa bo 310 ton, kar je približno enako teži polno naloženega letala Boeing 747-300.

Toda kako to enormno energijo dobiti ven iz svitka in jo kot elektriko pripeljati v domove? To poteka preko glavne stene komore in tako imenovanega diverterja, ki je nameščen na dnu *tokamaka*. Diverter nadzira odvajanje toplote, odpadnega plina in nečistoč iz reaktorja ter je toplotno najbolj obremenjeni del reaktorja. Površina diverterja je prekrita z volframom, kovino z najvišjim tališčem (3422 °C).

Evropska investicijska banka je leta 2019 s podporo Evropskega sklada za strateške naložbe podpisala 250 milijonov € težko posojilno pogodbo z italijansko raziskovalno agencijo ENEA, ki gradi diverter in testni tokamak. Z napravo bodo preskusili različne možnosti za odvajanje velike količine toplote, ki doteka v diverter jedrskega fuzijskega reaktorja.

Opevana parna turbina

Raziskovalci še naprej iščejo alternative, ampak trenutno od tu dalje ves postopek pretvorbe toplotne v električno energijo postane dokaj staromodni. Toplota, ki sta jo prejela pred steno lebdeča plazma in diverter, se uporabi za pretvorbo vode v paro, para pa poganja parno turbino. Turbina je povezana z generatorjem, ta pa proizvaja elektriko, ki se oddaja v omrežje.

»Znanstveni napredek pri fuzijski energiji se nam verjetno ne bo zgodil kot Newtonu, ki mu je na glavo padlo jabolko,« pravi Istvan Szabo, višji inženir v diviziji za energetske varnost Evropske investicijske banke. »Potrebovali bomo precej več virov.«

Szabo pri tem priznava možnost, da bo morda že jutri kdo našel popolnoma drugačno rešitev za izkoriščanje fuzijske energije ali celo drugačen odgovor na potrebo po trajnostni energiji, ki nas bo napajala v prihodnosti. »Obstajajo tudi drugačne ideje o kompresiji snovi in fuziji atomov, na primer da bi uporabljali laserje ali mehansko kompresijo. Morda bo nekoč kdo doumel celo hladno fuzijo,« pravi Szabo. »Testiranje vsega tega pa bo zahtevalo ogromno sredstev. Termonuklearna fuzija je pri raziskavah in razvoju prišla še najdlje. Daje nam največ upanja.«

“ Z napravo bodo preskusili različne možnosti za odvajanje velike količine toplote, ki doteka v diverter jedrskega fuzijskega reaktorja. ”

Naložbe v moč energije

Pri iskanju fuzijske energije se torej že ogrevamo, vendar je to le eden od več projektov inovativne energije, ki jih financira EIB.

EIB je vložila več kot 30 milijonov € v podrejene in nadrejene delnice sklada *responsAbility Access to Clean Power Fund*. Sklad naj bi financiral podjetja, ki ponujajo predplačne solarne svetilke in druge solarne sisteme zunaj omrežja, primerne za gospodinjstva in podjetja, zlasti v podsaharski Afriki in jugovzhodni Aziji. Takšni sistemi družinam z nizkimi dohodki omogočajo napajanje manjših hladilnikov in drugih naprav. Za solarni sistem lahko plačujejo v majhnih obrokih, ponudnikove stroške z nakupom sistemov pa financira sklad.

Zaradi velike tveganosti takšnih naložb ima sklad več segmentov delnic. V najbolj tveganem segmentu so podrejene delnice, v katere je vložila EIB. Z nakupom podrejenih delnic zmanjšuje tveganje sklada in drugih vlagateljev, ki kupijo nadrejene delnice. Takšno ravnanje EIB v sklad pritegne znaten zasebni kapital. Za čas trajanja sklada naj bi čisto energijo zagotovili 150 milijonom ljudi.

Poleg tega je EIB v okviru pobude Evropske komisije InnovFin vložila 50 milijonov € v delniški sklad, ki vlaga v inovacije na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Med drugimi vlagatelji v ta sklad, ki mu pravijo tudi *Breakthrough Energy Ventures Europe* (sklad za pionirske energetske tehnologije), so Bill Gates in številni drugi zelo premožni posamezniki.

Kaj je skupnega tem različnim projektom? Zaradi njih bo prihodnost podnebju prijaznejša.

5G ZA PRIHODNJE GENERACIJE

Peta generacija mobilne tehnologije prinaša večjo energetske učinkovitost, kar je dobra novica za prve generacije ljudi, ki jim je mar za podnebje.

Če imate delujočo internetno povezavo, ste v zadnjem letu verjetno opazili poplavo naslovov o peti generaciji mobilnih komunikacij. Morda ste se pri tem vprašali, ali morate res prenehati pregledovati Instagram, poslušati Spotify in rudariti za Bitcoin na svojih napravah s povezavo 4G, da bi se posvetili branju vsega tega?

Odgovor je da, če vam je za podnebje mar toliko, kot je mar Evropski investicijski banki. S podporo Evropskega sklada za strateške naložbe smo lani podpisali že drugo 250 milijonov € težko posojilno pogodbo z Ericssonom, ki na svojih sistemih opravlja raziskave in razvoj za naslednjo generacijo mobilnih komunikacij.

Nižji stroški energije za omrežja

Strokovnjaki EIB so proučili naložbe v razvoj 5G z vidika energetske učinkovitosti in na tej podlagi 23 % prej omenjenega posojila uvrstili med posojila za podnebne ukrepe. Nedavno objavljena raziskava namreč dokazuje, da bi z migracijo vsega pretoka podatkov v omrežje 5G lahko zmanjšali porabo energije za 50 % do 95 %, odvisno od tega, ali je mobilna postaja v območju nizkega, srednjega ali visokega podatkovnega prometa, pa tudi od konfiguracije omrežja.

»Ker je najvišji operativni strošek baznih postaj mobilnega omrežja poleg najemnine za zemljišče prav strošek energije, je to dejstvo za operaterje zelo pomembno,« pove Anders Bohlin, vodilni ekonomist EIB v diviziji za digitalno infrastrukturo. »Tehnologija 5G pa je za operaterje zanimiva ne samo z ekonomskega, pač pa tudi s podnebnega vidika. Slednji je zanje pomemben, saj nanje s strani precejšnjega števila strank letijo kritike zaradi vseh ponudb, s katerimi jih operaterji spodbujajo k menjavi telefona vsaki dve leti. Operaterji skušajo dvigniti svojo okoljsko zavest.«

Nižji računi za telefon? Dajmo to idejo na čakanje!

Ali bodo s prihodom tehnologije 5G torej tudi računi za telefon nižji? Verjetno ne, napoveduje Bohlin. Enostavno povedano, stranke bodo dobile hitrejša in boljše storitve, zato pa bodo tudi porabile več podatkov.

Tehnologija 5G v primerjavi s tehnologijo 4G namreč ne prinaša zgolj večje energetske učinkovitosti. Na splošno bo desetkrat do stokrat boljše od tehnologije 4G, ocenjuje Mednarodna telekomunikacijska zveza (*International Telecommunication Union, ITU*). Število naprav, ki jih lahko priključimo na omrežje v območju enega kvadratnega kilometra, se bo na primer povečalo s 100 000 na milijon, kar pomeni eno napravo na kvadratni meter. Povečala se bo hitrost podatkov, največja bo kar 20 gigabajtov na sekundo.

Kaj konkretno nam bosta vsa ta velika hitrost in učinkovitost omogočili?

Manuel Tarazona Cano, višji inženir v oddelku za digitalno infrastrukturo Evropske investicijske banke, pravi, da so virtualna in razširjena resničnost, internet stvari in povezani avtomobili sicer že mogoči, vendar bi šele učinkovitejša tehnologija 5G lahko sprostila njihov dejanski in prelomni potencial.

Tipni internet

Tarazona meni, da je med najobetavnejšimi novimi raziskovalnimi področji tipni internet. Tipni internet pomeni skrbno spremljanje najmanjših gibov vašega telesa, kar vam omogoča, da na daljavo vodite fizične predmete, pri tem pa v realnem času dobivate tipne povratne informacije.

»Predstavljajte si kirurške posege na daljavo ali robote, ki jih vodite na daljavo s premikanjem krmilne palice, pritiskanjem na gumbe ali celo s svojimi gibi,« pripoveduje Tarazona. »S svojimi gibi bomo na daljavo lahko usmerjali predmete in prejeli verodostojne povratne informacije, ki bodo posnemale naš fizični stik s predmetom – vendar le, če bo mobilni signal dosegel ta predmet in nam zagotovil povratne informacije v tako rekoč realnem času.«

Čas, ko brezžični signal potuje po omrežju, se imenuje zamik in je še eden od parametrov, ki bo v 5G desetkrat boljši – in bo kratek do ene milisekunde.

Brez prednosti za mačje posnetke

Še ena lastnost 5G, »omrežno rezinjenje«, bo omrežjem omogočila, da dajo prednost storitvam, ki zahtevajo odziv v realnem času, hkrati pa še naprej upravljajo storitve, ki zahtevajo zgolj standarden odzivni čas, kot na primer gledanje posnetkov na YouTubeu. Omrežja bodo namreč sposobna prepoznati promet v zvezi s kirurškimi posegi na daljavo in ga usmeriti v »rezino« na hitrem pasu.

Tarazona pravi, da telekomunikacijska industrija in javni subjekti zelo spodbujajo inovativne storitve, saj vzpostavljajo že povsem operativna poskusna omrežja 5G za panožne strokovnjake in razvijalce aplikacij, ki lahko raziskujejo najbolj nore, najbolj ustvarjalne zamisli, ne da bi jih pri tem omejevale trenutne mobilne tehnologije. Zaradi tega se zdi verjetno, da si lahko obetamo še več inovacij.

Število naložb

To je še eden od razlogov za navdušenje Evropske investicijske banke nad financiranjem uvedbe 5G.

Banka je leta 2019 s Telefonico podpisala 300 milijonov € težko tranšo v okviru 450 milijonov € težkega posojila, z Deutsche Telekom pa 275 milijonov € težko posojilo za uvedbo 5G v Nemčiji. Podpisali smo tudi 300 milijonov € težko posojilo s KPN za razvoj 5G na Nizozemskem in 90 milijonov € težko posojilo z operaterjem DNA za 5G na Finskem.

EIB je z raziskavo v lanskem letu prišla do ocene, da bo vzpostavitev 5G in optične infrastrukture na naši celini stala okrog 350 milijard €, pri čemer bi lahko tretjina tega zneska prišla iz že pričakovanega zasebnega financiranja. Pri vlaganjih v telekomunikacije in tehnologijo pa Evropa še vedno zaostaja za drugimi regijami, saj po ocenah v mobilna omrežja letno na prebivalca vложи polovico zneska, ki ga vložijo Združene države Amerike. EIB zato pričakuje, da bo tudi v bližnji prihodnosti ostala dejavna v tem sektorju.

“ Tehnologija 5G je za operaterje zanimiva ne samo z ekonomskega, pač pa tudi s podnebnega vidika. ”

Anders Bohlin, vodilni ekonomist EIB za digitalno infrastrukturo

HITRI IN DRZNI KOT ELEKTRIKA

Električni prevoz se razvija hitreje, kot bi si mislili.

Podjetju **QEV** se po žilah pretaka dvoje: hitrost in inovacije. Eden od njegovih ustanoviteljev je Adrián Campos, nekdanji voznik formule ena, ki se sedaj ukvarja z dirkalno tehnologijo za tekmo vanja, kot je formula E, električna različica formule ena. Zadnje čase pa se podjetje iz Barcelone ukvarja z manj glamuroznim vozilom: minibusom. Še zlasti z vrsto, ki žre dizelsko gorivo in jo najdemo v nekaterih največjih mestih v svetu v razvoju.

Ideja je preprosta. QEV razvije in dobavi celoten pogonski sistem (motor in druge sestavne dele, ki pogonjajo in vodijo vozilo) ter baterijski sklop električnega vozila. Na to lokalni proizvajalci avtobusov namestijo karoserijo novega minibusa.

»Proizvajalci avtobusov dejansko nameščajo karoserije na strukture,« pove Miguel Valldecabres, izvršni direktor podjetja QEV. »Mi jim dajemo nizkocenovno električno platformo, ki jim omogoča, da še naprej delajo po starem, tj. nameščajo karoserije na platforme.«

QEV na Filipinih z lokalnim partnerjem, Global Electric Transport, sodeluje pri razvoju električnega vozila, ki naj bi nadomestilo v tej državi legendarni jeepney, pisani minibus, ki je hrbtenica javnega prevoza. Vlada postopno umika okoli 220 000 dizelskih jeepneyjev – prvotno so jih izdelovali iz ameriških vojaških vozil, ki so tam ostala po drugi svetovni vojni.

Manila, sicer eno od najbolj onesnaženih urbanih središč na vsem svetu, je hkrati edino mesto v svetu v razvoju, ki prehaja na elektriko. QEV ima naročilo za 150 avtobusnih platform tudi iz Lime v Peruju, za poslom pa se ogleduje že v Maleziji in Indoneziji. **Evropska investicijska banka podpira podjetje QEV z naložbo v višini 17 milijonov €.**

Valldecabres pravi, da se prehod na električna vozila odvija hitreje, kot si ljudje predstavljajo. »To ne bo desetletna preobrazba,« pravi. »To bo triletna revolucija.«

Električni poltovornjak

Revolucije imajo vzpone in padce, električni prevoz pa pri tem ni nobena izjema. Industrija se sooča z velikimi izzivi, namreč ceno električnih vozil, pa tudi nezadostno polnilno infrastrukturo in nezadostnim številom modelov, ki bi pritegnili stranke. Prodaja električnih avtomobilov v Evropi je leta 2019 strmo rasla – povečala se je za 45 % – vendar tržna penetracija ostaja nizka.

»Začeli smo iz nič, sedaj pa prodaja vsako leto raste po skoraj 50-odstotni stopnji,« pravi Stéphane Petti, specialist za inovativen prevoz v EIB. »Očitno je prišlo do preobrata.«

Eden od načinov, kako avtomobilski trg preusmeriti k elektriki, je s spodbujanjem lizinskih podjetij k prehodu na elektriko. Na lizing se v Evropi namreč prodaja okrog 15 % novih avtomobilov. To pojasni, zakaj Evropska investicijska banka podpira **ALD Automotive**, največje podjetje za avtomobilski lizing v Evropi, ki mu je namenila naložbo v višini 250 milijonov € za pomoč pri nakupu 15 000 novih električnih

vozil. Podjetje ALD bo namreč povečalo svoj zeleni vozni park s 118 000 vozil, kolikor jih je imelo sredi leta 2019, na 200 000 vozil do konca leta 2020.

Za ALD je prehod na zelena vozila tvegan. Poslovni model liziških podjetij je namreč močno odvisen od tega, ali jim bo ob koncu liziškega obdobja uspelo prodati svoj avtomobil oziroma kolikšna bo preostala vrednost tega avtomobila, a trg rabljenih električnih vozil je še v povojih. »Če kupim avtomobil za 40 000 €, za koliko ga bom lahko prodal? 25 000 €? 15 000 €?« pojasnjuje njihovo dilemo Petti. »Če sem se zmotil v oceni, lahko prav hitro propadem.«

Kako rešiti električno uganke

Evropski trg električnih avtomobilov se v primerjavi z drugimi trgi, na primer kitajskim, razvija počasi. Počasen razvoj (skupaj s pomanjkanjem razpoložljive infrastrukture) omejuje število razpoložljivih električnih modelov. »Vsi proizvajalci avtomobilov so leta razvijali butične projekte, vendar nobeden ni dobil pričakovanega pospeška,« pravi Aris Pofantis, vodilni inženir v oddelku za inovacije in konkurenčnost v EIB. Danes so spoznali, da morajo za izpolnitev zahtev glede emisij ogljikovega dioksida bistveno povečati svoja prizadevanja za elektrifikacijo. »Celo tisti proizvajalci avtomobilov, ki niso bili zelo navdušeni nad elektriko, sedaj začenjajo v to področje vlagati veliko denarja,« pove Pofantis.

Petti pričakuje, da bo v naslednjih dveh do treh letih na trg prišlo 200 novih modelov avtomobilov. »Pestrost ponudbe bo še povečala stopnjo uporabe,« doda.

»Zadnji del električne uganke, infrastruktura za polnjenje, zna biti najtežavnejši. Število polnilnih postaj v Evropski uniji je poskočilo, vendar ga mora Evropa še vedno bistveno povečati, če naj se električna vozila dejansko uveljavijo.

Evropska investicijska banka je v zadnjih dveh letih s podjetji, kot so **Allego**, **Greenway**, **BeCharge** in **Enel X**, podpisala več projektov za vzpostavitev te infrastrukture. Po Pettijevem mnenju bomo morali vložiti skoraj 10 milijard €, če želimo do leta 2025 imeti milijon polnilnih postaj, kot si je ambiciozno zastavila EU. »Znesek 10 milijard € se morda zdi ogromen, vendar je »neznat« v primerjavi s skupnimi naložbami v evropsko prometno infrastrukturo,« še doda.

Mobilnost kot storitev

Vsak dan se pojavljajo nove storitve souporabe vozil, ki so večinoma električna. Celo kolesa dobivajo električni pogon. **Fazua**, majhno nemško podjetje, je razvilo električni pogonski sistem za kolesa v eni sami kompaktni enoti, ki tehta le 3,3 kilograma. Tudi dirkalna kolesa s temi enotami ostanejo elegantna, hkrati pa postanejo bolj mobilna. Banka je leta 2019 Fazui odobrila posojilo v višini 12 milijonov €.

Mlade generacije, ki imajo poleg javnega prevoza na voljo še celo vrsto drugih možnosti – od souporabe kolesa, mopeda, avtomobila in celo predelanega dirkalnega kolesa – si ne želijo kupiti avtomobila tako zelo, kot nekoč njihovi starši. Zanje avtomobil ni premoženje, pač pa plačljiva storitev. »Bolj jih zanima, kako iz točke A priti v točko B na najbolj ugoden in praktičen način,« pravi Aleksandar Mihajlovic, posojilni specialist v EIB, pristojen za QEV. »Prihodnost je v mobilnosti kot storitvi.«

“ Celo tisti proizvajalci avtomobilov, ki niso bili zelo navdušeni nad elektriko, sedaj začenjajo v to področje vlagati veliko denarja. ”

Aris Pofantis, vodilni inženir za inovacije in konkurenčnost v EIB

ZELENA NIT

V Evropski investicijski banki razvijamo nove zamisli za financiranje, s katerim bomo kos podnebnemu izzivu.

Ponuditi moramo koristi, ki presegajo zgolj financiranje. To pomeni, da moramo prevzemati in si deliti tveganja ter zagotoviti odlične svetovalne storitve. Če želimo razviti nove, prožnejše produkte, moramo prisluhniti strankam in graditi na njihovih predlogih. Tesno sodelovanje z drugimi financerji – zlasti z Evropskim investicijskim skladom znotraj skupine EIB – bo ključno, če bomo hoteli doseči naše ambiciozne cilje.

Heinz Olbers, direktor, zahodna Evropa, direktorat za posle, EIB

Pričakujemo, da bodo imele svetovalne storitve vse pomembnejšo vlogo pri pripravi projektov in razvoju produktov, ki bodo lahko v podporo ambicioznim ciljem skupine EIB na področju podnebja in trajnosti. Nedvomno bomo še naprej pomagali pri pripravi projektov s področja energetskega prehoda, vendar prav tako pričakujemo več svetovanja v zvezi z inovacijami na tem področju – ne le ker krožno gospodarstvo postaja vsakdanost, ampak tudi ker nove tehnologije in digitalni poslovni modeli prispevajo k spopadanju z izzivi podnebnih sprememb. To dogajanje moramo podpreti tudi z novimi oblikami partnerstva med zasebnim in javnim sektorjem, ki temeljijo na iznajdljivosti podjetnikov, hkrati pa javnemu sektorju priznavajo vlogo pri prevzemanju tveganja v zgodnjih stopnjah.

Simon Barnes, direktor, svetovalne storitve, EIB

Naš naslednji izziv je nadaljnje povečanje financiranja za energetske učinkovitost. Upamo, da bo več financiranja inovativnih tehnologij in ponudnikov storitev, ki podpirajo podnebne ukrepe, na primer na področju upravljanja stavb, rešitev za prilagajanje odjema in nizkoogljičnih plinov. Še naprej bomo močno podpirali sektor obnovljive energije, morda bomo bolj sodelovali z razvijalci in javnimi službami ter državami, ki zaostajajo, pri čemer bomo skušali zaobiti vse večja tržna tveganja pri strukturiranju projektov.

Dirk Roos, vodja divizije, programi energetskega prehoda, direktorat za projekte, EIB

Svetovalna in tehnična pomoč bo ključna sestavina uspeha skupine EIB pri doseganju podnebnih ciljev, saj se bodo z njeno pomočjo iskale tržne priložnosti bodisi za inovacije bodisi za okrepitev naše udeležbe. Poleg tega bomo morali pomagati našim partnerjem, bankam in drugim, da bi bolje razumeli in izkoristili zelene naložbene priložnosti, s tem pa pomagali svojim strankam, ki so v prvih bojnih vrstah. Vsi na primer vemo, da so pri energetske učinkovitosti pomembnejše nefinančne kot finančne ovire – zato tudi potrebujemo bolj usmerjeno tehnično pomoč pri prepoznavanju, pripravi in združevanju naložbenih projektov. Menim, da je ravno to naša velika priložnost za prihodnost v okviru evropskega zelenega dogovora.

Frank Lee, vodja divizije, Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe, EIB

V letu 2019 je Evropska investicijska banka znatno povečala svoje posojilne dejavnosti v Latinski Ameriki, saj je želela okrepiti podporo razvojni pomoči in politikam sodelovanja Evropske Unije – z večjim poudarkom na podnebnih ukrepih. Podpisani posli zajemajo okvirno posojilo za podnebne ukrepe regionalni razvojni banki, posojilo regionalnemu vodnemu podjetju in okvirno posojilo podjetju v evropski lasti za gradnjo vetrnih parkov. Naši posli v Latinski Ameriki so usmerjeni na prednostna področja EU, ki so podnebni ukrepi in okolje, trajnostne naložbe in, od nedavnega, podpora državam, ki gostijo razseljene osebe iz Venezuele.

Kristin Lang, vodja divizije, javni sektor Latinske Amerike in Karibov, direktorat za posle, EIB

Učinkovito ukrepanje v zvezi s podnebnimi spremembami zahteva globoko preobrazbo načinov proizvodnje kot tudi porabe. Takšno preobrazbo omogočajo zgolj razvoj, krepitev in uporaba nizkoogljične in digitalne tehnologije. Pri tem lahko Evropska investicijska banka odigra ključno vlogo, če si bo prizadevala za zmanjšanje tveganj projektov, s tem pa pospešila vrhunske (torej zelo tvegane) inovacije.

Laura Piovesan, direktorica, inovacije in konkurenčnost, direktorat za projekte, EIB

PRIVADITI SE BO TREBA NA NOVO STVARNOST

Tudi če bomo vlagali v inovativne podnebne ukrepe, bo vpliv globalnega segrevanja še vedno velik. Zato so še pomembnejši ukrepi, ki ljudem in krajem v državah v razvoju pomagajo pri prilagajanju na te dramatične učinke.

Cilj številnih podnebnih ukrepov je zmanjšanje emisij ogljika. Do podnebnih sprememb pa je že prišlo in njihove posledice so pogosto katastrofalne. Projekti, ki ljudem in krajem pomagajo pri prilagajanju podnebnim vplivom, so bistveni v boju proti globalnemu segrevanju. Prilagajanje podnebnim spremembam resda ni deležno tolikšne medijske pozornosti kot električni avtomobili, sončna energija ali vetrne elektrarne, je pa enako pomembno.

Prilagajanje se nanaša na infrastrukturo, na primer trdnejše mostove, ki bodo kljubovali poplavam, nove pisarne, ki bodo porabile manj energije, ali boljše ceste, ki jih ne bodo odplavila neurja. Lahko je tako preprosto kot nameščanje klimatskih naprav v šolah v Aziji, ali tako zapleteno, kot gradnja meteorne kanalizacije za celo afriško mesto. Prilagajanje sega od kmetijstva, izobraževanja in zdravstva do oskrbe z vodo ter boja proti dezertifikaciji in obalni eroziji.

Posebno pomoč pri prilagajanju potrebujejo otoške države ali ranljive regije v Aziji in Afriki, saj jih bodo podnebne spremembe najbolj prizadele. Že sedaj trpijo zaradi dvigovanja morske gladine, požarov v naravi in naraščajočega števila uničujočih neurij.

»Prilagajanje ljudem pomaga, da se izognejo najhujšim vplivom podnebnih sprememb,« pravi Nancy Saich, glavna strokovnjakinja za podnebne spremembe v Evropski investicijski banki. »To pa ni lahko delo, zato s svojimi strankami tesno sodelujemo, saj skušamo razumeti, zakaj so ranljive za podnebne spremembe in kako jim lahko mi pomagamo pri krepitvi njihove podnebne odpornosti.«

Več tehnične pomoči in več denarja

Države in mesta po vsem svetu se na učinke podnebnih sprememb pripravljajo s številnimi projekti. Za uspešnost mnogih od njih pa potrebujejo tehnično pomoč in še precej več financiranja.

V **Laosu** poplavljene ceste vsako leto povzročajo ogromne težave. Zaradi zemeljskih plazov in poplav so ceste pogosto po več tednov zaprte, tako da odrasli ne morejo po hrano na tržnico ali na obisk k zdravniku, otroci pa ne v šolo. Vlada sedaj vlaga v posodobitev 1 400 kilometrov podeželskih cest, da bi lahko kljubovale poplavam, hkrati pa še odpravlja škodo zaradi prejšnjih deževij. Nove ceste morajo biti trdnejše, to je zgrajene iz boljših materialov in opremljene z učinkovitejšim odvajanjem vode, kar bo zmanjšalo število zapor med močnimi deževji.

»Države v razvoju so ranljive, saj popravila in načrti ne temeljijo vedno na napovedih ekstremnih vremenskih pojavov, gradbeni standardi pa so lahko nizki zaradi proračunskih omejitev,« pojasni Meryn Martens, višja specialistka za promet v Evropski investicijski banki.

„**Države v razvoju so ranljive, saj popravila in načrti ne temeljijo vedno na napovedih ekstremnih vremenskih pojavov, gradbeni standardi pa so lahko nizki zaradi proračunskih omejitev.**”

Meryn Martens, višja specialistka za promet v EIB

Evropska investicijska banka je leta 2018 podpisala posojilno pogodbo za 20 milijonov €, leta 2019 pa za 100 milijonov €, s čimer bo pomagala Laosu pri gradnji omenjenih novih cest, boljše prometne signalizacije, pešpoti, prehodov za pešce in razsvetljave. Naložba bo pomagala več kot 1,6 milijona ljudem. »Od tega projekta bodo imele koristi skupnosti po vsem Laosu,« pove Kikeo Chanthabury, namestnik ministra za načrtovanje in naložbe v državi.

Prilagajanje orkanom

Podoben prilagoditveni projekt v **Dominikanski republiki** se nanaša na obnovo cest in druge infrastrukture, ki jo je leta 2016 poškodoval orkan, leta 2017 pa še hudourniške poplave. Cilj projekta je zgraditi 1 100 cenovno dostopnih hiš, 55 kilometrov cest in štiri kilometre protipoplavne infrastrukture. V okviru projekta bodo skupnosti deležne tudi pomoči pri vključevanju podnebnega prilagajanja v občinsko načrtovanje. Projekt je leta 2019 od Evropske investicijske banke prejel posojilo v višini 50 milijonov \$, od Evropske unije pa nepovratna sredstva v višini 20 milijonov €. Banka je aprila 2019 odobrila tudi posojilo v višini 25 milijonov € za obnovo v orkanu Matthew uničenih cest in mostov v sosednjem **Haitiju**. Tudi ta projekt bo prejel nepovratna sredstva EU.

Vse bolj pereče pomanjkanje vode

Voda je še en pomemben vidik prilagajanja. **Lesoto**, na primer, zaradi podnebnih sprememb pestijo dolgotrajna sušna obdobja in vse bolj pereče pomanjkanje vode. Veliko prebivalcev te afriške države nima dostopa do varne vode in mora pogosto hoditi ure, da bi prišli do pitne vode. Eden od projektov v nižinskih predelih države, kjer živi kakšni dve tretjini prebivalstva, ima za cilj izboljšati dostop do pitne vode in komunalne ureditve. S projektom bodo izboljšali sisteme za zajem vode iz rek, vključno s črpalnimi postajami, čistilnimi napravami in prenosnimi vodovodi. Evropska investicijska banka je za ta projekt leta 2019 odobrila posojilo v višini 82 milijonov €.

EIB podpira tudi inovativne investicijske sklade, ki se spopadajo z izzivi prilagajanja. Eden takšnih skladov, CRAFT (*Climate Resilience and Adaptation Finance & Technology Transfer Facility*), razvija nove tehnologije in specializirane storitve za pomoč državam v razvoju pri iskanju rešitev za sušo, slabo vreme, bolezni ter vetrno in sončno energijo. Evropska investicijska banka je v sklad CRAFT vložila 30 milijonov \$, hkrati pa je prek platforme za podnebno financiranje, za katero stoji skupaj z Luksemburgom, vložila še 5 milijonov € tveganega kapitala, ki sedaj privablja zasebne vlagatelje in z njimi še več denarja.

Prilagajanje dejansko dobro ponazarja, kako Evropska investicijska banka prek svojega razvojnega dela širi evropsko znanje in inovacije, obenem pa tudi svetuje pri projektih, ki so posebej prilagojeni državam v razvoju.

PODNEBNE SPREMEMBE V MESTU

Podnebno prilagajanje mest je naslednji korak, ki ga morajo narediti evropska mesta, da zaščitijo sebe – in svoje prebivalce – pred neizogibnimi učinki podnebnih sprememb. Navajamo nekaj zamisli, kako se tega lotiti.

Nevarnost poplav in drugih vedno bolj ekstremnih vremenskih dogodkov je trd oreh za načrtovalce v zgodovinskih mestih, kjer imajo tako rekoč zvezane roke, ko gre za spreminjanje gostih in ozkih ulic starih mestnih jeder. Zato so v Firencah, kjer imajo eno najbolj znamenitih zgodovinskih jeder, začeli uresničevati načrt urejanja območij ob reki Emi, pritoku bolj znanega Arna, ki bodo kot spužva posrkala prihodnje poplavne vode. Ko reka ne bo poplavljala, pa bodo ta območja običajni parki, v katerih bodo lahko uživali meščani.

Načrt je pameten in posnemalo ga bo vse več mest po vsem svetu. **Mesta se prilagajajo posledicam podnebnih sprememb z naravnimi rešitvami, ki jih naredijo tudi privlačnejša in prijetnejša za prebivalce.** Evropska investicijska banka s Firencami že dolgo sodeluje, saj je toskanskemu mestu skozi desetletja odobrila številna posojila. Banka se je na podnebne spremembe nedavno odzvala s pobudo vsem vrstam posojilojemalcev, naj razmislijo, kaj zanje konkretno pomeni podnebna kriza.

Firence in podnebno prilagajanje mest

Mesta se morajo soočiti s pogosto katastrofalnim vplivom podnebnih sprememb, saj so mu že podvržena – in mu bodo verjetno tudi v naslednjih desetletjih, celo v najugodnejših scenarijih. **Prilagajanje podnebnim spremembam je za mesta pomembno, saj imajo poplave ali ekstremni vročinski valovi za njihove prebivalce tako ekonomske kot tudi socialne posledice.**

V nadaljevanju razkrivamo, kako je Evropska investicijska banka v okviru svetovalnega posla, zaključnega leta 2019, skupaj s Firencami opredelila podnebno strategijo mesta in projekte podnebne odporosti, ki bi jih lahko financirala.

Prek **Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe**, ki sta ga ustanovili banka in Evropska komisija, smo angažirali svetovalca, da bi skupaj z občino Firence izboljšal načrt poplavnega varstva, tako da bi zajel tudi druga tveganja podnebnih sprememb. Opravili so študijo, katere rezultat bi morala biti nova zeleno-modra infrastruktura na reki Emi ter z njo niz ukrepov, od zmanjšanja učinkov toplotnih otokov do bolj kakovostne vode in večje biotske raznovrstnosti. Če povemo na kratko, na podlagi študije je bil izdelan načrt za izboljšanje sposobnosti območij ob reki Emi zunaj mestnega središča za absorpcijo vode ob dvigovanju rečne gladine. Zaradi tega bi morale biti tudi poplave v mestnem jedru manj uničujoče.

Na podlagi študije so se Firence povezale z dvema manjšima sosednjima občinama in zasnovale projekt, ki uporablja park ob bregovih reke Eme za **naravno rešitev** problema. **Namesto betonskih rezervoarjev, kjer bi se zbirale poplavne vode, so raje zgradili griče in doline v parku, ki lahko absorbira poplavne vode, ko pa ni poplav, služi za rekreacijo, tudi po kolesarskih poteh.**

PODNEBNO PRILAGAJANJE MEST

“ **Firence so razvile projekt, ki uporablja park ob bregovih Eme za naravno rešitev problema.** ”

Prilagajanje v Atenah

Atene so dober primer mesta, kjer je prilagajanje resnično osrednjega pomena za strategijo odpornosti.

Urbano tkivo Aten sestoji iz gosto posejanih zgradb, ki pokrivajo 80 % površine mesta. Ves ta asfalt in beton zadržujeta toploto med dolgotrajnimi vročinskimi valovi, ki jim je mesto vse bolj izpostavljeno. V teh **urbanih vročinskih otokih** v središču mesta je lahko temperatura več kot 10 °C višja kot v predmestjih. Asfalt in beton pa nista neugodna le v toplem vremenu. Tudi med nevihtami se ne obneseta, saj preprečujeta, da bi voda pronicala v tla. Rezultat: pogoste lokalne hudourniške poplave.

Mesto je sklenilo rešiti te probleme, ki so posledica podnebnih sprememb. Atene začenjajo niz inovativnih projektov podnebnega prilagajanja, za katere sredstva zagotavlja **finančni mehanizem za naravni kapital** (NCCF), ki ga upravlja Evropska investicijska banka v sodelovanju z Evropsko komisijo, osredotoča pa se na naravne rešitve za ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti ter za prilagajanje podnebnim spremembam. K projektu je s svetovanjem, ki se je zaključilo leta 2019, prispevalo tudi **Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe**.

Atenski projekt naj bi s podporo finančnega mehanizma za naravni kapital zelene površine povečal za vsaj 25 %, hkrati pa prinesel več ukrepov podnebnega prilagajanja, med njimi ptičnice in drevesa. Za biotsko raznovrstnost so zelo pomembni tudi zeleni koridorji, saj omogočajo premikanje živalskih vrst in zračnih mas.

Prijetni pa so tudi za meščane.

ZELENA NIT

Evropska investicijska banka svoje delo opravi. V kakšnih podnebnih in okoljskih projektih bodo naši strokovnjaki sodelovali v bližnji prihodnosti?

Prometni sektor je v obdobju globokih sprememb, saj se sooča z dvojnimi izzivi, razogljičenjem in digitalizacijo. Hkrati ga pestijo posledice desetletja premajhnih naložb v osnovno infrastrukturo. Zaradi vsega tega bodo vloga pa tudi priložnosti Evropske investicijske banke v tem sektorju v naslednjih nekaj letih še večje, pri čemer je banka dobro pripravljena, da odigra ključno vlogo pri preoblikovanju prometa. Okrepili bomo podporo čistejšemu in varnejšemu prevozu, kar bo zahtevalo nove produkte in prineslo nove stranke. Hkrati bo podpora osnovni prometni infrastrukturi, ki je potrebna za delovanje novega zelenega gospodarstva, ostala naša prioriteta. Naslednjih nekaj let bo ključnih in zahtevnih, a v EIB se veselimo osrednje vloge, ki jo bomo imeli pri vsem tem.

Gavin Dunnett, direktor, mobilnost, direktorat za projekte, EIB

Pričakujemo, da bomo financirali več projektov v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam, ki bodo samo še dopolnili dobre rezultate Evropske investicijske banke pri projektih obnovljive energije v Afriki, na Karibih, v Pacifiku, Aziji in Latinski Ameriki. Države v razvoju se vse bolj zavedajo katastrofalnih posledic, ki jih imajo podnebne spremembe za njihove prebivalce in gospodarstvo, zato pri njih narašča povpraševanje po projektih za večjo podnebno odpornost – za boljšo uporabo vode, za infrastrukturo, odporno v ekstremnih vremenskih razmerah, prilagajanje kmetijskih rastlin, pogozdovanje, gospodarsko diverzifikacijo in podobno. Naslednji izziv za te regije bo vključitev vidikov energetske učinkovitosti in rešitev krožnega gospodarstva v njihove načrte za razvoj mest in industrializacijo.

Maria Shaw-Barragan, director, Global Partners, Operations, EIB

Ne morem dovolj poudariti, kako pomembno je podnebno prilagajanje. Naj to ponazorim s primerom varstva pred poplavami. Veliko prejemnikov storitev banke živi na obalnih območjih in je še posebej ranljivih za učinke podnebnih sprememb. Prilagajanje pomeni tudi spremljanje oskrbe z vodo. Do leta 2025 se bo moralo 800 milijonov ljudi spopadati s pomanjkanjem vode. Vedno proučimo, kako se bo s časom spreminjala razpoložljivost vodnih virov, in se prilagajamo z njihovo diverzifikacijo. Voda je potrebna za ohranjanje življenja in za gospodarski razvoj. Izčrpavanje vodnih virov vpliva na vse, ne samo na vodo, ki priteče iz pipe. Brez vode se upočasnita kmetijska proizvodnja in rast gospodarstva, pojavijo pa se tudi družbene napetosti. Družba kot celota – ne le zaposleni v vodnem sektorju – mora misliti na vodo in prihodnjo oskrbo z njo.

Karine Measson, vodja divizije, gospodarjenje z vodami, direktorat za projekte, EIB

Mesta vse bolj sprejemajo podnebne strategije, saj se zavedajo svoje podnebne ranljivosti, zato pa tudi lažje pripravljajo podnebno usmerjene projekte za financiranje. V novih vrstah projektov opazamo tudi inovativne rešitve (na primer vključevanje naravnih rešitev v mestne naložbe), nove poslovne modele (na primer pojav ponudnikov storitev krožnega gospodarstva), pa tudi večji interes posrednikov za strukturiranje instrumentov, primernih za financiranje podnebnih ukrepov. Zeleni dogovor močno poudarja prenovo – v mestnem okolju lahko pričakujemo večji poudarek na prenovi zgradb, na primer socialnih in cenovno dostopnih stanovanj. Vse glasnejše so tudi pobude za krožno gospodarstvo in krožna mesta, kar bi lahko okrepilo recikliranje, obnovo degradiranih območij in gradnjo zelenih stavb, vse to pa lahko prispeva k podnebnim ukrepom in okoljski trajnostnosti. Tudi zunaj EU opazamo prizadevanja mest in mestnih omrežij za načrtovanje podnebnih ukrepov, tako da pričakujemo rast naložb v trajnostno mobilnost, v ukrepe za odpornost mest na podnebne spremembe, na primer v obvladovanje poplav ali odpornost na sušo, ali v energetske učinkovitost zgradb.

Gerry Muscat, vodja divizije, mestni razvoj, direktorat za projekte, EIB

Podnebne spremembe se kažejo zlasti kot manjša ali večja količina padavin v primerjavi z običajnimi sezonskimi nihanji, kar pomeni, da je vodni sektor med najbolj prizadetimi. Vodni sektor je vedno upošteval podnebna nihanja, vendar se hidrološki podatki sedaj spreminjajo, saj imamo daljša sušna obdobja in pogostejše poplave. Obstajajo že tudi pametne rešitve, na primer žrtvovanje zemljišč za »več prostora za reko«, kar omogoča upravljanje tudi največjih poplav, ali čiščenje odpadne vode za ponovno uporabo pri namakanju. Glede na nenehno urbanizacijo in pritiske na naše okoljske sisteme lahko varnost preskrbe z vodo zagotovimo le s predvidevanjem sprememb danes že glavnega parametra načrtovanja v vodnem sektorju: podnebja.

Thomas van Gilst, vodja divizije, zanesljivost in odpornost oskrbe z vodo, direktorat za projekte, EIB

Kar se tiče podjetij v Španiji, menimo, da še obstaja nekaj možnosti za naložbe nepremičninskih skladov v gradnjo zgradb s skoraj ničelno porabo energije in v energetske prenove zgradb. Obstaja tudi nekaj možnosti, da bodo podjetja sama financirala fotonapetostne naprave za proizvodnjo za lastne potrebe (na kar bo vplivala nedavna sprememba španske zakonodaje). Opazili smo tudi, da so avtobusni ali drugi prevozniki povečali naložbe v čiste vozne parke. Med našimi finančnimi instrumenti za ta (večinoma midcap) podjetja bodo zlasti prednostna posojila.

Martin Arnold, vodja enote, gospodarstvo Iberije, direktorat za posle, EIB

Banka ima v Egiptu velik portfelj projektov v sektorjih, povezanih z blažitvijo podnebnih sprememb (čiščenje vode, zmanjšanje onesnaženja in promet). V naslednjih letih bo povečala in razširila svojo prisotnost v teh sektorjih, zlasti prometnem. Država je močno onesnažena in se sooča s hitro rastočim demografskim pritiskom – Egipt bo leta 2020 imel 100 milijonov prebivalcev, do konca stoletja pa naj bi jih imel že več kot 200 milijonov. Obласти krepijo ukrepe za zagotavljanje zanesljivih in trajnostnih storitev, ki so učinkovite in brezogljicne. Pri tem zelo cenijo tehnično in finančno pomoč naše banke.

Alfredo Abad, vodja predstavništva v Kairu, EIB

RECEPT ZA PODNEBNE UKREPE

Za dobre ideje s področja zdravstva je pogosto težko zbrati denar za kaj več kot zgodnje faze raziskav. EIB s svojimi naložbami rešuje to težavo.

Podnebne spremembe lahko še povečajo težave, s katerimi se soočajo nevladne organizacije in znanstveniki, ki se spoprijemajo s hudimi boleznimi. Na primer malarijo. Z naraščanjem temperatur narašča število komarjev, zato biotehnološka podjetja vlagajo v nova orodja za preprečevanje in zdravljenje malarije v Afriki.

V Afriki zaradi malarije, ki je ena najbolj smrtonosnih nalezljivih bolezni na tej celini, vsak dan umre okrog 700 otrok. Raziskave in razvoj v zvezi z malarijo, še zlasti pripravo produktov za masovno uporabo, zavira za 1,8 milijarde € do 2,7 milijarde € premajhno financiranje. Ta primanjkljaj je toliko bolj pereč v luči vse večje odpornosti na insekticide, s katerimi so obdelane zaščitne mreže za postelje, in na nekatera najučinkovitejša zdravila.

»Ekstremna vročina je neposredno povezana z več boleznimi, vključno s srčnožilnimi boleznimi, boleznimi dihal in astmo,« pravi Felicitas Riedl, vodja bioznanosti v EIB. »Višje temperature so posledica podnebnih sprememb, njihov vpliv na zdravje družb pa bo samo še večji. Podnebne spremembe namreč vplivajo na socialne in okoljske determinante zdravja – to je na čist zrak, varno pitno vodo, zadostno hrano in varno zavetje. Naši projekti so torej na področju vpliva podnebnih sprememb.«

Gre za številne obetavne projekte biotehnoloških in farmacevtskih podjetij, ki raziskujejo cepiva in druge biološke pristope k preprečevanju malarije. Projekti v zgodnji fazi pogosto težko dobijo financiranje, ti pa so prejeli podporo sklada EU za malarijo, in sicer v obliki 240 milijonov € težkega naložbenega instrumenta, pri katerem sodelujejo Evropska unija, mednarodne organizacije, podjetja in civilna družba. Sklad je leta 2014 ustanovila fundacija KENUP, globalna organizacija, ki spodbuja inovacije v Evropi.

Evropska investicijska banka je leta 2019 podpisala pogodbo o vložku 111 milijonov € v sklad EU za malarijo. »Zapolniti želimo tržno vrzel in pospešiti nove rešitve, ki so nujno potrebne za boj proti malariji in varovanje javnega zdravja,« pravi Anna Lynch, strokovnjakinja za zdravstvo v EIB.

Banka podpira tudi Gavi, svetovno zvezo za cepiva in imunizacijo, ki si prizadeva za večjo imunizacijo proti 17 nalezljivim boleznim v revnih državah. Letno tam na milijone otrok ni deležnih rednega cepljenja, zato so manj odporni na bolezni. Gavi je od svoje ustanovitve pred 20 leti cepil več kot 760 milijonov otrok. Njegov cilj je zmanjšati vpliv podnebnih sprememb s povečanjem odpornosti najbolj ogroženih skupnosti. V obdobju 2021–2025 namerava imunizirati še 300 milijonov otrok v najrevnejših državah sveta in s tem rešiti več kot sedem milijonov življenj.

Programi cepljenja v revnih državah se soočajo s številnimi izzivi, od prepoznavanja ljudi, ki niso bili imunizirani, do prevoza cepiv pri primerni temperaturi in zagotavljanja ustrezne usposobljenosti zdravstvenih delavcev, ki opravljajo cepljenje. Vse države, ki jih podpira Gavi, plačajo del stroška cepiv, ki odraža njihov dohodek na prebivalca. Evropska investicijska banka programu cepljenja Gavi pomaga z jamstvenim instrumentom v višini 200 milijonov \$.

Skrb za nemoteno delovanje bolnišnic

Kaj imajo podnebne spremembe opraviti z bolnišnicami? Več, kot bi si mislili. Po eni strani bolnišnice zdravijo bolnike z boleznimi, ki jih povzročajo podnebne spremembe, po drugi pa tudi same prispevajo k podnebnim spremembam.

Podnebna kriza vpliva tako na javno zdravje kot tudi na način zagotavljanja zdravstvene oskrbe. Bolnišnice se morajo spopadati z motnjami pri zagotavljanju storitev in začasnimi evakuacijami zaradi vročinskih valov, požarov v naravi, suše in poplav. Zdravniki in medicinske sestre po vsem svetu morajo predvidevati in zdraviti nove bolezni.

Večina zdravstvenih ustanov ni podnebnju prijaznih. Proizvajajo velike količine medicinskih odpadkov ter porabljajo veliko energije za prezračevanje, ogrevanje, hlajenje, osvetljava in delovanje naprav. Nekatere bolnišnice že sprejemajo ukrepe za zmanjšanje svojega podnebnega odtisa.

Klinični center na Reki, ena največjih hrvaških bolnišnic, deluje v 60 starih zgradbah na treh lokacijah v mestu, kar povzroča nepotrebne vožnje z reševalnimi vozili skozi goste zastoje. Bolnišnica služi 600 000 prebivalcem na območju Reke z okolico in na sto tisoče turistom.

Leta 2019 je bolnišnica položila temeljni kamen za novo, sodobno zgradbo, s katero bo vse svoje dejavnosti združila na eni lokaciji. Nekateri servisni objekti bodo posodobljeni, nekateri zgrajeni na novo, vključno s toplotno postajo, kuhinjo in parkirišči. Nova zgradba bo porabila 40 % manj električne energije, 50 % manj plina in 30 % manj vode. Novorojenčkov ne bodo več prevažali med bolnišničnimi oddelki, ki so devet kilometrov narazen, temveč jih bodo lahko udobno premikali iz ene sobe v drugo. Bolnišnica je leta 2019 prejela posojilo EIB v višini 50 milijonov € in svetovalne storitve Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe.

Holističen pristop k naložbam

Ko želimo izboljšati svoje zdravje, se običajno zatekamo k uravnoteženi prehrani in novim zdravilom. Pri tem ne pomislimo takoj na kakovost sveta, ki nas obdaja. Eiffel Essentiel, francoski investicijski sklad, bo pomagal podjetjem v sektorjih obnovljive energije, trajnostnega kmetijstva – in zdravstva.

Sklad, ki bo deloval do 15 let, bo inovativnim podjetjem zagotavljal dolgoročni kapital za rast. Fabrice Dumonteil, direktor naložbene skupine Eiffel, pove, da inovativna podjetja, ki snujejo ambiciozne projekte vlaganj v industrijo, potrebujejo čas za rast in razvoj. Sklad namerava podpreti 20 podjetij. Med prvimi bo verjetno naložba v **kmetijsko-živilsko podjetje, ki je specializirano za izdelke za posebne bolezni.**

Eiffel Essentiel bo v prvem naložbenem krogu zbral od 200 milijonov € do 250 milijonov €, cilja pa na 400 milijonov €. Evropska investicijska banka v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe prispeva 80 milijonov €.

“ Zaradi malarije vsaki dve minuti umre en otrok. Ta status quo moramo nujno odpraviti. ”

Anna Lynch,
strokovnjakinja za zdravstvo v EIB

PODNEBNI UKREPI SO NAM V SLAST

Restavracije in kmetije verjamejo, da je naš svet lahko bolj trajnosten tudi s pomočjo umetne inteligence in investicijskih skladov.

Obstaja veliko načinov, kako lahko s spremembami načina pridelave ali priprave hrane pomagamo podnebnju. Nekatere teh sprememb zahtevajo napredno, na umetni inteligenci zasnovano tehnologijo v kuhinjah vrhunskih restavracij. Spet druge zahtevajo zgolj nov način organizacije majhnih plantaž kave v amazonskih gozdovih.

Dober primer tehnologije v boju proti podnebnim spremembam je naprava po imenu **Winnow Vision**, ki uporablja strojni vid in umetno inteligenco za prepoznavo zavržene hrane in pripravo poročil, s pomočjo katerih lahko restavracije zmanjšajo količino živilskih odpadkov.

Sistem Winnow fotografira hrano, ko jo restavracije mečejo stran. Na podlagi fotografij se uči prepoznati zavrženo hrano natančneje kot ljudje.

»**Komercialne kuhinje zavržejo 20 % do 25 % hrane,**« pove Kavin Duffy, soustanovitelj Winnowa. »Z Winnowovo umetno inteligenco je sledenje živilskim odpadkom tako enostavno in natančno, da bi jo morala imeti vsaka komercialna kuhinja.«

A hrane ne mečemo stran le v kuhinjah. Po ocenah se **po vsem svetu zavrže tretjina vse hrane**. Združeni narodi ocenjujejo, da znaša ogljični odtis zavržene hrane 3,3 milijarde ton ogljikovega dioksida.

Prvi produkt za sledenje zavrženi hrani, ki ga je podjetje Winnow dalo na trg, je bilo ročno orodje Waste Monitor. Orodje pripravlja dnevna poročila, ki kuhinjam pomagajo sprejemati pametnejše odločitve, s tem pa prihraniti do polovico hrane, ki bi jo sicer zavrgle. Podjetje, ki ima raziskovalno enoto v romunskem Cluju, pravi, da lahko z njihovim produktom druge generacije, Winnow Vision, ki združuje strojni vid in umetno inteligenco, še bolj zmanjšamo živilske odpadke. Winnow Vision namreč postaja vse pametnejši in sčasoma postane popolnoma samodejen, tako da kuhinjam zagotavlja izjemno natančne informacije, ne da bi moralo kuhinjsko osebje vnašati kakršne koli podatke.

»Gre za tehnologijo strojnega učenja,« pojasni Maria Lundqvist, ekonomistka v Evropski investicijski banki. »Bolj kot jo uporabljate, učinkovitejša postaja.«

Podjetje Winnow želi povečati število zaposlenih in nadaljevati razvoj svoje tehnologije, zato je lani z Evropsko investicijsko banko podpisalo pogodbo za posojilo v višini 7,5 milijona €.

UMETNA INTELIGENCA V KUHINJI

“ To je tehnologija strojnega učenja. Bolj kot jo uporabljate, učinkovitejša postaja. ”

Maria Lundqvist, ekonomistka v EIB

Naložbe v zaščito zemljišč

Hrana ima lahko velik vpliv na podnebje. Enako velja za način obdelave zemlje, kjer hrano pridelujemo.

Za potrebe kmetijstva smo posekali in s tem uničili obsežna območja amazonskega gozda. Peru skuša z izobraževanjem in naložbami ta trend obrniti. Njihov cilj je sanirati 3,2 milijona hektarjev degradiranih zemljišč v državi.

Degradiranih zemljišč je po vsem svetu okrog 30 %, tako ocenjujejo Združeni narodi, pri čemer vsako leto degradiramo okrog 12 milijonov hektarjev obdelovalnih zemljišč, kar je približna velikost Grčije. To se dogaja, ker ljudje izkoriščamo zemljo in ne vlagamo dovolj v njeno zaščito.

Primer pozitivnih sprememb v Peruju najdemo v severni provinci Uctubamba, kjer se je združilo na stotine pridelovalcev kave, da bi pridobili posojila in specializirano svetovanje, potrebne za obnovo in povečanje rodovitnosti degradiranih zemljišč. V eni od zadrug na tem območju so se tako naučili novih načinov zasajanja dreves za zasenčenje kavovcev, s čimer so uravnali temperaturo v nasadih in povečali pridelok, hkrati pa pomagali ohraniti zemljišča.

Kmetje prejemajo pomoč kanadskega podjetja **Ecotierra**, ki snuje kmetijsko-gozdarske projekte po vsem svetu. Evropska investicijska banka pomaga podjetju Ecotierra z vlaganjem v **sklad za nevtralnost degradacije zemljišč** oziroma zmanjšanje degradacije zemljišč, ki so ga ustanovili Združeni narodi, vodi pa ga francoski upravljavec naložb Mirova.

Evropska investicijska banka se je leta 2019 dogovorila, da bo v sklad vložila do 45 milijonov \$, pri čemer je luksemburška vlada obljubila še 5 milijonov €. Sklad je že zbral polovico od načrtovanih 300 milijonov \$.

Martin Berg, vodja politike okoljskega in podnebnega financiranja v Evropski investicijski banki, pojasni, da sta bili naložbi EIB in Luksemburga zelo pomembni za uspešnost sklada, ki je tako postal zanimiv še za zasebne vlagatelje. »Za tveganju nenaklonjene vlagatelje je sklad tako postal veliko privlačnejši,« še doda.

DOBRE BAKTERIJE IN VLEČLJIVA MOCARELA

Kmetijski sektor se sooča z velikim povpraševanjem po večji proizvodnji. Kako temu zadostiti – in hkrati varovati okolje?

Brez zaščite, tudi s pomočjo pesticidov, bi več kot polovico kmetijskih rastlin uničili žuželke, bolezni in plevel. Direktiva EU o trajnostni rabi pesticidov spodbuja integrirano varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi in daje prednost alternativnim metodam, kar naj bi zmanjšalo uporabo sintetičnih pesticidov in gnojil, ki so potrebni za ohranjanje kmetijske produktivnosti.

Kmetje torej dejavno iščejo učinkovite alternative za običajne pesticide. Podjetje **CHR Hansen** je razvilo biološko sredstvo za zatiranje škodljivih organizmov. Sredstvo spodbuja naravne obrambne mehanizme rastlin, krepi njihov koreninski sistem in jim omogoča, da kljubujejo stresu zaradi zunanjih dejavnikov, kot so suša in škodljivi organizmi. Obdelovanje s sredstvi, ki jih je razvilo dansko podjetje, lahko poveča pridelek za do 10 %. »Namesto kemikalij uporabljamo dobre bakterije,« pove Camilla Lercke, vodja odnosov z mediji pri podjetju Hansen. »Posledično se zmanjša kemijski odtis, ki ga kmetijski ekosistem pušča v tleh in podtalnici.«

Rešitve za biološko varstvo rastlin so se pojavile v zadnjih petih letih. Morda bodo razlog za korenito reformo kmetijstva, ki bo potrebovalo manj kemikalij. Biološke rešitve lahko tudi zmanjšajo količino živilskih odpadkov, kar spet vpliva na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki nastajajo pri kmetijski proizvodnji. Podjetje CHR Hansen, na primer, v mlečne izdelke dodaja kulture »dobrih bakterij« in jim s tem podaljša rok uporabe. Na ta način bi lahko za 30 % zmanjšali količino zavrženih jogurtov. Njihove bakterije za pet dni podaljšajo tudi svežino solate, kar ni zanemarljivo glede na to, da je zavržemo kar 70 %.

Podjetje CHR Hansen je razvilo biološke rešitve za sladkorni trs, koruzo in sojo, pa tudi za vinski in pivovarski sektor. Podjetje proizvaja tudi prehranska dopolnila z dobrimi bakterijami ali probiotike, ki ugodno delujejo na zdravje živali. »Tako kot jogurt prispevajo k bolj zdravemu črevesnemu traktu,« pojasni Lercke. »Probiotiki delujejo bolj naravno, zato živali morda ne bodo potrebovale antibiotikov.«

Inovacije za veliko povpraševanje

Kmetijstvo je pod velikim pritiskom, naj proizvede več hrane – ki naj bo tudi bolj zdrava – obenem pa naj zmanjša svoj vpliv na okolje. Svetovno prebivalstvo naj bi do leta 2050 doseglo 9,8 milijarde, tako da se bo morala proizvodnja hrane za zadovoljitev prihodnjih potreb povečati za vsaj 30 %. Pri tem bo treba iskati občutljivo ravnovesje med ohranjanjem zadnjih svetovnih naravnih virov ter zagotavljanjem razpoložljivosti in cenovne dostopnosti hrane, ki mora biti tudi zadostna in kakovostna.

Da bi **zadovoljilo te potrebe, se mora kmetijstvo lotiti inovacij.** Napredek pri žlahtnenju rastlin, sintetičnih gnojil in pesticidih zagotavlja okvir za stabilno in zanesljivo proizvodnjo hrane. Kmetijski

„ Kmetje postajajo izredno digitalizirani. „

Antoine Pajot, inženir kmetijstva in podeželskega razvoja v EIB

sektor skuša zdaj ta orodja v celoti ali delno nadomestiti s sinergijami z obstoječimi naravnimi sistemi ter biološkimi izdelki za zatiranje škodljivcev in spodbujanje zdravja rastlin.

Kmetijski raziskovalci ustvarjajo tudi digitalne platforme, kjer lahko kmetje najdejo najboljše cene za krmo, gnojila in opremo, ki kmetijske emisije spreminja v čisti bioplin ali proizvaja mocarelo iz mleka s travo krmljenih krav. EIB je leta 2019 podpisala posojilo v višini 120 milijonov €, s katerim bo podprla raziskovanje in razvoj podjetja CHR Hansen. Ob vseh teh inovacijah se podjetja še zelo trudijo poslovno upravičiti nove podvige.

Digitalna zadruga

V preteklosti so kmetje v Franciji in nasploh v precejšnjem delu zahodne Evrope svoje pridelke prodajali lokalni zadrugi, ta pa je njim prodajala ves potrebni kmetijski material, na primer gnojila, semena in pesticide. Prodajni zastopniki so prevzeli naročila kmetov, blago pa dostavili do najbližjega žitnega silosa, ki je običajno imel tudi distribucijsko skladišče. Ta prevzemna mesta so bila središče lokalne kmetijske skupnosti.

Z leti so se zadruge združevale in postajale vse večje. Sčasoma so tako izgubile prejšnjo okretnost, učinkovitost in odzivnost na potrebe kmetov. Nova generacija kmetov, ki je digitalno spretnejša in manj zvesta zadružnemu duhu, išče alternative – pogosto je to kar digitalni trg.

»Kmetje postajajo izredno digitalizirani,« pove Antoine Pajot, inženir kmetijstva in podeželskega razvoja v EIB. »Danes imajo pametne telefone in želijo dostop do neposrednih cen. Kupiti želijo po najboljši ceni v najboljšem trenutku.«

Ena največjih francoskih zadrug, **InVivo Group**, se na potrebe kmetov odziva z lastno digitalno platformo. Kmetje bodo prek spleta lahko kupovali izdelke in materiale, pri tem pa učinkovito primerjali cene. Platforma bo dostopna večini zadružnih članov. Zadruga InVivo se je za ta korak odločila, da bi ubranila svoj tržni delež pred velikimi tehnološkimi podjetji, kot sta Alibaba in Amazon, ki v drugih delih sveta počasi že zažirajo trg za oskrbo kmetijstva, pa tudi pred zagonskimi digitalnimi platformami, kot sta Agrileader ali Agriconomie, ki že ogrožajo prevlado zadrug.

Evropska investicijska banka bo zagotovila 37,5 milijona € za financiranje 75 milijonov € vrednega projekta razvoja omenjene digitalne platforme **Aladin.farm** in programske opreme za upravljanje kmetij SMAG. Posojilo je možno zaradi jamstva Evropskega sklada za strateške naložbe. Prednost Aladina je, da že ima distribucijsko omrežje, ki sestoji iz skladišč v 10-kilometrskem krogu vsake od kmetij v zadrugi.

„ Vsi kmetje nenehno razmišljajo, kako z diverzifikacijo ohraniti ali še povečati svoje prihodke. „

Sebastien Collot, specialist za biogospodarstvo v EIB

Zahvaljujoč svojim dobrim odnosom s kmeti in tudi svojim svetovalnim storitvam lahko Aladin zadržnikom ponudi po meri oblikovano ponudbo. Strategija InViva, pojasni Pajot, je »spremljati kmete v njihovi digitalizaciji, pri tem pa ohraniti tržni delež in predlagati nove digitalne storitve, na primer spletne dnevnike ali nasvete.«

InVivova digitalna odvisna družba, SMAG, ponuja programsko opremo v oblaku po imenu Agreo in Atland. Ta kmetom pomaga pri sledenju podatkom o svojih poljedelskih ali živinorejskih dejavnostih ter dejavnostih pridelave vina, s tem pa zagotavlja skladnost z zakonskimi in okoljskimi standardi. Projekt SMAG bo povečal mobilnost IT programske opreme ter omogočil podatkovno rudarjenje in izkoriščanje, s čimer bodo lahko kmetje sprejemali bolj informirane odločitve.

Projekta zadruga InVivo sta del tretje zelene revolucije, ki prinaša uporabo najsodobnejših tehnologij, kot so umetna inteligenca, robotika, blokovne verige in visoko zmogljivo računalništvo, s tem pa preoblikuje kmetijstvo ter korenito izboljšuje njegovo učinkovitosti in trajnostnost. Revolucija je zlasti pomembna za evropski kmetijski sektor, ki je eden vodilnih svetovnih proizvajalcev hrane in pomemben delodajalec.

Zmanjšanje emisij, povečanje prihodkov

Evropske kmete stiska v kot huda mednarodna konkurenca na področju proizvodov. Prilagajati se morajo podnebnim spremembam, v Evropi pa tudi nižjim neposrednim subvencijam. Da bi vse to zmogli, povečujejo svoje prihodke z novimi, donosnejšimi proizvodi ali dopolnilnimi dejavnostmi, ki so povsem nepovezani s proizvodnjo hrane.

»Vsi kmetje nenehno razmišljajo, kako z diverzifikacijo ohraniti in/ali še povečati svoje prihodke,« pove Sebastien Collot, specialist za biogospodarstvo v EIB. »Potreben je premik od zdajšnjega modela, ki temelji na proizvodih, k bolj trajnostnemu modelu.«

Bioplin je eden od možnih alternativnih virov prihodkov. Bioplinarne spreminjajo organske odpadke, kot so gnoj, rastlinski in živilski stranski proizvodi ter celo odplake, v biognojilo in biometan za čisto energijo. Biometan se lahko izkoristi za proizvodnjo električne energije, ki se nato oddaja v omrežje, lahko pa se uporabi na kmetiji za osvetlitev ali ogrevanje rastlinjakov, kjer rasteta zelenjava in sadje. Tako zrasle rastline prispevajo k razoglivenju in energetski varnosti, poleg tega pa tudi povečujejo kmetijske prihodke ter spodbujajo regionalni in podeželski razvoj ter ustvarjanje delovnih mest. Kmetijam tudi pomagajo pri poravnavi lastnih emisij. V Evropi v kmetijstvu nastane kar 9,58 % vseh emisij toplogrednih plinov zaradi dejavnosti ljudi.

Vendar pa so bioplinarne drage. Potrebna naložba je lahko med 2 milijona € in 10 milijoni €, večina pa jih je v lasti delniških družb, ki združujejo več kmetij. Zaradi svoje velikosti in vrste so te naložbe posebej tvegane za kmete. **»Govorimo o naložbah, ki so vredne skoraj toliko, če ne celo več, kot njihove kmetije,« pojasni Collot.** Bioplinarne potrebujejo stalen nadzor, poleg tega pa je zanje značilno tudi operativno tveganje. »Bioplinarne zahtevajo skrbno neprekinjeno spremljanje bioloških in kemičnih procesov.«

Evropska investicijska banka želi kmetom pomagati pri bioplinskih in drugih podnebnih pobudah, na primer nameščanju sončnih panelov, zato vlaga v dva posojilna instrumenta, ki ju nudi francoska banka Credit Agricole: v 75 milijonov € težek program za kmete, mlajše od 41 let, in v 200 milijonov € težek program za podnebne in biogospodarske projekte.

Vlečljiva mocarela

Bukolično življenje irske krave še nikoli ni imelo tako svetovne razsežnosti kot danes.

Irska mlekarska zadruga **Carbery**, ki ima več kot 1 200 članov, je največji proizvajalec naravnega sira čedar v državi. Zadruga več kot 60 % sira izvozi v Združeno kraljestvo, zato je morala zaradi negotovosti v zvezi z brexitom razmisliti o svoji izpostavljenosti. Končno se je odločila razširiti svoj portfelj sirov z novo linijo za gostinstvo, in sicer bo proizvajala mocarelo za pico za azijski trg. Njeno odločitev podpira EIB s posojilom v višini 35 milijonov €, odobrenim leta 2019.

»Med vsemi siri ima mocarela enega najhitreje rastočih trgov na svetu,« pove Ray O'Connell, finančni nadzornik in blagajnik skupine Carbery. »Skrbno smo pretehtali različne možnosti in mocarela se je izkazala za zelo primerno za nas.«

Kitajcem je všeč vlečljiva mocarela – raztegniti se mora najmanj pol metra v dolžino. Imajo celo tekmovanja, kjer jo »raztegujejo, zmagovalci pa delijo posnetke na družbenih medijih,« pove O'Connell. V Carberyju bodo pri razvoju svoje mocarele zadostili temu dejavniku vlečljivosti.

Pri tem pa mislijo tudi na trajnostnost. »Naši kmetje so okoljsko zelo ozaveščeni in jim je trajnostnost zelo pomembna, tako z ekološkega kot tudi s finančnega vidika,« pojasni O'Connell. »Carbery nenehno dela s kmeti zadružniki na razvoju metodologij najboljše prakse in jim tako pomaga še bolj zmanjšati ogljični odtis.«

“ **Naši kmetje so okoljsko zelo ozaveščeni.** ”

Ray O'Connell, finančni nadzornik in blagajnik, zadruga Carbery

ZELENA NIT

Ko gospodarstvo postaja zeleno in čisto, želi Evropska investicijska banka zagotoviti, da nihče ne bo zaostal.

V regijah, ki bodo morale narediti večji korak kot večina drugih, bomo ljudi in podjetja podprli s ciljno usmerjenim mehanizmom pravičnega prehoda. Pri tem nas bo kot zanesljiva partnerka spremljala Evropska investicijska banka.

Ursula von der Leyen, predsednica Evropske komisije

Podnebje je podporni sistem, ki človeštvu omogoča življenje. Njegova ohranitev, pa tudi večja kakovost življenja, sta cilj podnebnih ukrepov banke, ki se nanašajo na oceane, vodo in biogospodarstvo, pa tudi na razvoj naših habitatov ter mest in regij. Nenazadnje gre za osnovne stvari v življenju. Mestom bomo pomagali k večji trajnosti tako, da bomo podprli zeleno gradnjo ter v Evropi in po svetu uveljavljali celosten pristop k podnebnim ukrepom. Z vidika širšega teritorialnega razvoja bomo posebno pozornost namenili regijam, ki so bile doslej pri zagotavljanju delovnih mest in gospodarski dejavnosti najbolj odvisne od fosilnih goriv. V vodnem sektorju pričakujem močen poudarek na prilagajanju podnebnim spremembam, zlasti v kontekstu naraščajočega pomanjkanja vode in zaščite obal. Velik potencial za krepitev naše podpore okoljski trajnosti in naložbam v podnebne ukrepe vidimo tudi v kmetijskem sektorju. V mislih imam zlasti kreditne linije, ki jih zagotavljamo prek naših posrednikov za financiranje majhnih in srednjih podjetij, vključno s kmetijami.

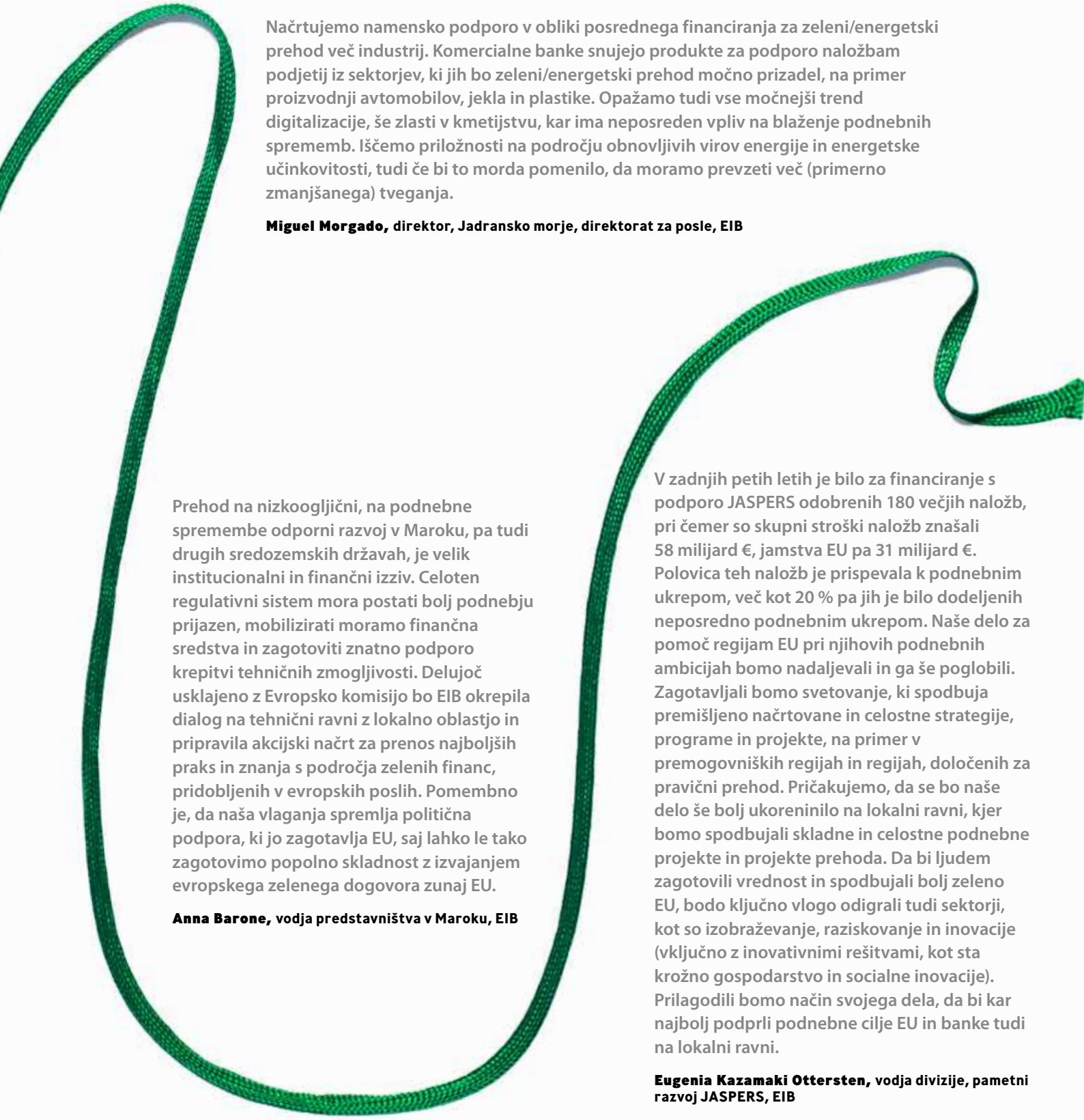
Werner Schmidt, direktor, okolje in trajnostni teritorialni razvoj, direktorat za projekte, EIB

Državam bomo zlasti pomagali pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, hkrati pa zagotavljali neprekinjen gospodarski razvoj v kohezijskih regijah. S pomočjo programa InvestEU in Sklada za pravični prehod bomo regijam, za katere bo prehod najtežji, dali na voljo privlačno financiranje in jim tako olajšali spopadanje s socialnimi razsežnostmi prehoda. Našli bomo zagovornike podnebnja ter jim zagotovili svetovanje in financiranje.

Anita Fuerstenberg-Lucius, direktorica, srednja in jugovzhodna Evropa, direktorat za posle, EIB

Dobro so nam znani prehodi, saj pomagamo regijam pri preobrazbi. Svoja prizadevanja še krepimo. Pri pravičnem prehodu je naša vloga v pretvarjanju načrtov prehoda, ki jih pripravljajo mesta ali regije, v načrte vlaganj. Pri tem bodo morali svojo vlogo odigrati Evropska investicijska banka, naložbeno vozlišče in naš direktorat za projekte, in sicer s svetovanjem regijam, kako svoje načrte in strategije prehoda podpreti z naložbami.

Leonard Reinard, vodja divizije, regionalni razvoj, direktorat za projekte, EIB

Načrtujemo namensko podporo v obliki posrednega financiranja za zeleni/energetski prehod več industrij. Komercialne banke snujejo produkte za podporo naložbam podjetij iz sektorjev, ki jih bo zeleni/energetski prehod močno prizadel, na primer proizvodnji avtomobilov, jekla in plastike. Opažamo tudi vse močnejši trend digitalizacije, še zlasti v kmetijstvu, kar ima neposreden vpliv na blažnje podnebnih sprememb. Iščemo priložnosti na področju obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti, tudi če bi to morda pomenilo, da moramo prevzeti več (primerno zmanjšanega) tveganja.

Miguel Morgado, direktor, Jadransko morje, direktorat za posle, EIB

Prehod na nizkoogljični, na podnebne spremembe odporni razvoj v Maroku, pa tudi drugih sredoziemskih državah, je velik institucionalni in finančni izziv. Celoten regulativni sistem mora postati bolj podnebnju prijazen, mobilizirati moramo finančna sredstva in zagotoviti znatno podporo krepitvi tehničnih zmogljivosti. Delujoč usklajeno z Evropsko komisijo bo EIB okrepila dialog na tehnični ravni z lokalno oblastjo in pripravila akcijski načrt za prenos najboljših praks in znanja s področja zelenih financ, pridobljenih v evropskih poslih. Pomembno je, da naša vlaganja spremlja politična podpora, ki jo zagotavlja EU, saj lahko le tako zagotovimo popolno skladnost z izvajanjem evropskega zelenega dogovora zunaj EU.

Anna Barone, vodja predstavništva v Maroku, EIB

V zadnjih petih letih je bilo za financiranje s podporo JASPERS odobrenih 180 večjih naložb, pri čemer so skupni stroški naložb znašali 58 milijard €, jamstva EU pa 31 milijard €. Polovica teh naložb je prispevala k podnebnim ukrepom, več kot 20 % pa jih je bilo dodeljenih neposredno podnebnim ukrepom. Naše delo za pomoč regijam EU pri njihovih podnebnih ambicijah bomo nadaljevali in ga še poglobili. Zagotavljali bomo svetovanje, ki spodbuja premišljeno načrtovane in celostne strategije, programe in projekte, na primer v premogovniških regijah in regijah, določenih za pravični prehod. Pričakujemo, da se bo naše delo še bolj ukoreninilo na lokalni ravni, kjer bomo spodbujali skladne in celostne podnebne projekte in projekte prehoda. Da bi ljudem zagotovili vrednost in spodbujali bolj zeleno EU, bodo ključno vlogo odigrali tudi sektorji, kot so izobraževanje, raziskovanje in inovacije (vključno z inovativnimi rešitvami, kot sta krožno gospodarstvo in socialne inovacije). Prilagodili bomo način svojega dela, da bi kar najbolj podprli podnebne cilje EU in banke tudi na lokalni ravni.

Eugenia Kazamaki Ottersten, vodja divizije, pametni razvoj JASPERS, EIB

ZAVETJE ZA PODNEBJE

Če si ljudje ne morejo privoščiti, da bi prebivali blizu delovnega mesta, trpi kakovost življenja. A trpi tudi podnebje. Predstavljamo vrsto projektov, katerih cilj je odpraviti potrebo po dolгих migracijah z velikimi izpusti ogljika in zdravju škodljivih onesnaževal.

Dom je osnovna človekova potreba, vendar številni Evropejci ne morejo najti dostojnega, cenovno dostopnega prebivališča. Gotovo veste, da je to socialen problem, morda pa ne veste, da hkrati prispeva tudi h globalnemu segrevanju.

Pomanjkanje kakovostnih, energetske učinkovitih stanovanj v Evropi je še zlasti pereče v številnih mestnih območjih, kjer živi 70 % prebivalstva. Zaradi tega trpi kakovost življenja mnogih, ki si lahko privoščijo stanovanje le zelo daleč od delovnega mesta. Trpi tudi podnebje, saj se ti ljudje z avtomobili dnevno daleč vozijo na delo in tako porabijo več fosilnih goriv, kot bi jih sicer. Tu je še vidik energetske porabe v mestih. Stanovanja in zgradbe, še zlasti stare in prepišne, so med največjimi porabniki energije.

Veliki koraki za stanovanja in energijo

Če ljudje ne morejo najti kakovostnih stanovanj, to povečuje socialni razkorak v evropskih skupnostih. Povzroča težave v javnem zdravstvu in poslabšuje javno varnost, hkrati pa povzroča tudi pomanjkanje delovne sile na osrednjih lokacijah in neučinkovitost trga dela. Na Irskem, na primer, imajo na čakalnih seznamih za boljša stanovanja na tisoče prosilcev. V Franciji v Parizu medicinske sestre težko najdejo cenovno dostopno namestitev.

Stanovanjski in energetske izziv sta ogromna. Skoraj polovica vseh evropskih stanovanjskih zgradb je bila zgrajena pred letom 1970, ko se pri materialih, standardih in tehnikah ni upošteval energetske vidik. Evropska komisija zato ocenjuje, da bo treba za izpolnitev podnebnih ciljev energetske prenoviti kar 75 % stanovanjskega fonda.

»Najpomembnejši cilj naših projektov na področju socialnih stanovanj je, da ljudem zagotovimo streho nad glavo, če pa je ta streha še energetske učinkovita, potem je to velik plus,« pove Gerry Muscat, vodja mestnega razvoja v banki. »Veliko stanovanjskih projektov, v katere smo udeleženi, pomaga ljudem in pomaga podnebjū.«

Celo nekaj tako preprostega, kot je zamenjava žarnic, je zelo pomembno. Avstrijsko podjetje za razsvetljavo, **Zumbotel Group**, intenzivno raziskuje načine za učinkovitejšo razsvetljavo in njeno upravljanje, saj bi se razsvetljava morala uporabljati samo, ko je to potrebno. Na začetku leta 2019 je Evropska investicijska banka odobrila drugi del od dveh posojil v višini 40 milijonov €, ki jih podjetje potrebuje, da bi razširilo raziskavo možnosti za večjo povezanost razsvetljave z digitalnimi storitvami.

„ **Veliko stanovanjskih projektov, v katere smo udeleženi, pomaga ljudem in pomaga podnebj.** „

Gerry Muscat, vodja mestnega razvoja, EIB

Mesta rastejo, najemnih stanovanj primanjkuje

Na Švedskem in Poljskem z rastjo srednje velikih mest strmo narašča tudi povpraševanje po cenovno dostopnih stanovanjih. Švedska se je odzvala z gradnjo več tisoč cenovno dostopnih najemnih stanovanj. Njen načrt za gradnjo zgradb s skoraj ničelno porabo energije, ki so energetske najučinkovitejše, je Evropska investicijska banka na začetku leta 2019 podprla s posojilom, težkim skoraj 300 milijonov €.

V Poznanu, mestu v osrednji Poljski, številni prebivalci ne izpolnjujejo pogojev za cenovno dostopna stanovanja, ki jih subvencionira mesto. Za to so njihovi dohodki previsoki, za nakup stanovanja na prostem trgu pa prenizki. Mesto in lokalno stanovanjsko podjetje sta začela z gradnjo soseske za te prebivalce, kjer bodo poleg stanovanj tudi dnevni varstveni center, vrtec, igrišče za otroke in parkirni prostori za invalide. V novi soseski nameravajo zgraditi več kot 1 000 stanovanj. Evropska investicijska banka je za ta projekt že odobrila posojilo v višini 34 milijonov €.

»Želimo, da Poznan postane privlačno središče za ljudi z najrazličnejšimi dohodki, ki si tam lahko ustvarijo dom, brez težav potujejo na delo in z njega ter koristijo sodobne in ekološke občinske storitve,« pove Grzegorz Ganowicz, predsednik mestnega sveta.

Poleg tega je EIB leta 2019 z banko **BNP Paribas Bank Polska** podpisala posel v vrednosti 19 milijonov € za večjo energetske učinkovitost obstoječih stanovanj. Poljska banka bo denar uporabila za posojila kmetom in lastnikom hiš, ki bodo želeli namestiti sončne celice. Z denarjem bo pomagala tudi stanovanjskim združenjem pri izboljševanju energetske učinkovitosti.

V Franciji imajo zlasti mladi strokovnjaki težave pri iskanju cenovno dostopnih stanovanj. Država težavo rešuje z gradnjo stanovanj za tiste, ki niso upravičeni do stanovanjskih subvencij, hkrati pa sami nimajo dovolj denarja, da bi si privoščili dostojno stanovanje. Banka je v francoske projekte, v okviru katerih so zgradili okrog 27 800 cenovno dostopnih stanovanj, doslej vložila 1,3 milijarde €.

Veliko povpraševanje po novih stanovanjih v Afriki

Tako kot ostalo delo banke tudi njeno delo na področju socialnih in cenovno dostopnih stanovanj ni omejeno na Evropo. V Afriki in sploh po vsem svetu projekti EIB pomagajo pri gradnji življenju prijaznejših stanovanj – in zmanjšanju porabe energije. To je pomembno, saj se bo nenazadnje prebivalstvo afriških mest do leta 2055 povečalo za 765 milijonov, kar bo hkrati zelo povečalo povpraševanje po cenovno dostopnih stanovanjih.

Evropska investicijska banka je prispevala skoraj 20 milijonov \$ za niz cenovno dostopnih in zelenih stanovanjskih projektov v Namibiji in Bocvani. Prihranki pri porabi vode in elektrike v teh zgradbah naj bi znašali 20 %.

»Naš končni cilj je ponuditi kakovostno življenje skupini doslej zapostavljenih ljudi,« pove Cathal Consaty, direktor **International Housing Solutions II**, sklada s podporo EIB, ki zbira denar za stanovanjske projekte v Namibiji in Bocvani.

KOHEZIVEN IN USTVARJALEN

Dolgoletna kohezijska vlaganja EIB v revnejših regijah Evrope so temelj naše vloge v mehanizmu za pravičen prehod Evropske komisije.

Če se moraš vsak dan boriti, da ohraniš pri življenju star sistem daljinskega ogrevanja, potem težko hkrati pripravljáš načrte, ki so skladni z novo energetske politiko EU. Oradea, mesto v zahodni Romuniji, se je tako za pomoč pri prehodu na čistejšo energijo obrnilo na posebno enoto v Evropski investicijski banki. »Včasih zaradi dreves ne vidiš gozda,« pojasni Ioan Maghiar, vodja občinskega oddelka za načrtovanje v Oradei. »Ustvarjalne rešitve smo morali poiskati na višji ravni.

Leta 2019 je enota banke za svetovalno projektno podporo končala osemmesečno raziskavo, katere izsledke v Oradei že uporabljajo – s pozitivnimi posledicami za gospodarstvo in podnebne ukrepe mesta. Sistem daljinskega ogrevanja bo z novimi viri energije in ukrepi za povečanje učinkovitosti, ki jih je priporočila banka, **do leta 2050 zmanjšal emisije ogljika za 44 %**. V 10 letih bo mesto lahko tudi opustilo subvencije zasebnemu upravljavcu sistema ogrevanja. »Te so znatna postavka občinskega proračuna,« pove Emmanuel Morel, višji okoljski strokovnjak v EIB s pisarno v Bukarešti.

Projekt je del dolgoletne tradicije EIB, da revnejšim regijam v Evropi daje posojila, ki jim omogočajo doseči blaginjo. Banka je tako samo v obdobju 2014–2019 v kohezijskih regijah odobrila za več kot 100 milijard € financiranja.

Sedaj, ko namerava EU do leta 2050 razogljčiti našo celino in je Evropska komisija v okviru evropskega zelenega dogovora vzpostavila mehanizem pravičnega prehoda, dobiva kohezijsko vlaganje banke novo in nujno razsežnost. **Evropska investicijska banka bo ključen element mehanizma, ki namerava preprečiti, da bi od fosilnih goriv odvisna regionalna gospodarstva in industrije zaostali pri prehodu na manjše emisije.** »Pri pravičnem prehodu gre za razširitev področja, na katerem ima EIB bogato strokovno znanje in izkušnje,« pove Leonard Reinard, vodja divizije za regionalni razvoj v banki. »Prehod bo za vsako mesto ali regijo edinstven. Pravilo ena velikost za vse tu ne bo veljalo. Vsaka regija bo morala pripraviti svoj posebni načrt prehoda, ki bo odražal njene lokalne posebnosti, banka pa bo ta načrt pomagala pretvoriti v konkretne naložbene načrte in projekte.«

Enota banke za svetovalno projektno podporo je Oradei in dvema drugima romunskima mestoma pomagala načrtovati čistejšo in učinkovitejšo prihodnost za njihove sisteme daljinskega ogrevanja. Oradea v svojem sistemu daljinskega ogrevanja med viri energije poskusno že uporablja vodo iz globine dveh kilometrov. Geotermalna energija trenutno predstavlja 7 % vseh virov energije. Sistem daljinskega ogrevanja pošilja toploto in toplo vodo do 70 % vseh 200 000 prebivalcev mesta. »Brez EIB bi trajalo veliko dlje, da bi razumeli, kaj se dogaja na ravni EU,« pove Maghiar.

Storitev je vse bolj zanesljiva, mesto Oradea pa tudi zato vse bolj privlačno za ljudi in podjetja. »Mesto, ki se sooči s tem izzivom, je našlo sveti gral mestnega načrtovanja,« pravi Sebastian Hyzyk, ki vodi omenjeno enoto EIB. »S tem postane privlačno za meščane, in ravno meščani so dandanes vir znanja in rasti.« Enota se bo v letu 2020 v okviru sedemletnega in 70 milijonov € vrednega programa lotila podobnih projektov v še štirih romunskih mestih.

“ **Mesto, ki se sooči s tem izzivom, je našlo sveti gral mestnega načrtovanja.** ”

Sebastian Hyzyk, vodja enote za svetovalno projektno podporo, EIB

Dobro za Evropo

Na rudarskem območju okoli Plovdiva, ki je drugo največje bolgarsko mesto, podjetje KCM že dolgo rafinira kovine, zlasti cink in svinec. Podjetje posodablja svoj proizvodni proces, da bi povečalo učinkovitost virov, bolje zaščitilo zdravje svojih 1 500 delavcev in zagotovilo skladnost s prihodnjimi strožjimi okoljskimi predpisi v metalurški industriji.

EIB je podjetju KCM v letu 2019 zagotovila podporo v obliki 65 milijonov € težkega posojila. Podjetje bo denar porabilo za nadgradnjo svojih procesov ter za povečanje porabe »sekundarnih materialov« – cinka in svinca iz recikliranih materialov, kot so baterije, prah iz plavžev in oksidi. Z novimi napravami bo podjetje KCM dobilo bolj avtomatizirano in okolju prijazno proizvodnjo cinka in svinca, hkrati pa povečalo svoje zmogljivosti za recikliranje. »Za Evropo je dobro, kako ta projekt dokazuje, da mora tudi metalurgija v 21. stoletje,« pove Ivan Dobrev, direktor podjetja KCM. »Posojilo nam pomaga pri posodobitvi in s tem povečanjem vrednosti naše tehnologije.«

Posojilo oziroma **inovativnemu podjetju, ki je edini dobavitelj svinca in cinka v srednji in jugovzhodni Evropi**, je podporo zagotovil Evropski sklad za strateške naložbe. »Ti materiali so ključni za druge industrije v regiji, od avtomobilske do gradbene,« pojasni Venera Gandzhova, posojilna specialistka pri tem posojilu. Projekt prinaša tudi številne okoljske koristi. »Projekt sledi trendu, ki ga opažamo v tem sektorju, namreč večji uporabi recikliranih vhodnih materialov in njihovi obdelavi s tehnologijo, ki izredno učinkovito uporablja tako energijo kot tudi vire,« pojasni Liesbet Goovaerts, inženirka v EIB. »Zaradi tega je skladen s Pariškim sporazumom.«

Pravičen prehod za okolje in za ljudi

Pri pravičnem prehodu ne gre samo za gospodarstvo, temveč je pomemben tudi socialni vidik. Ta vidik ponazarja projekt EIB, podpisan leta 2019, o financiranju sanacije in energetske obnove 9 600 socialnih stanovanj na nekdanjem rudarskem območju Nord-pas-de-Calais v severni Franciji. Posojilo v višini 153 milijonov € prispeva k podnebnim ukrepom, saj zmanjšuje porabo energije 22 457 upravičencev. Prinaša tudi letne prihranke v višini 1 200 € na gospodinjstvo zaradi nižjih računov za energijo.

Posojilo je del 765,2 milijona € vrednega projekta lokalnega javnega stanovanjskega podjetja, Maisons & Cités. »Ne gre samo za to, da stanovanje naredimo prijetnejše za bivanje ali prijaznejše do okolja,« pojasni Souad Farsi, inženir v EIB. »**Koristi so tako za okolje kot tudi za ljudi.**« To je na kratko tudi koncept pravičnega prehoda.

OD KOD SREDSTVA

Evropska investicijska banka, največja večstranska izdajateljica in posojilodajalka na svetu, je v letu 2019 na mednarodnih kapitalskih trgih zbrala 50,3 milijarde €. Banka s svojimi izdajami pritegne vlagatelje, ki običajno ne vlagajo v Evropi, z nakupom njenih obveznic pa posredno prispevajo k evropskim projektom.

Banka je izdala obveznice v 17 valutah, večino v osrednjih valutah evro, ameriški dolar in britanski funt. Zaradi raznovrstnosti virov in ročnosti je strategija zbiranja sredstev banke prilagodljiva. Ker obveznice izdaja v več valutah, lahko tudi financira v nekaterih lokalnih valutah.

IZDAJE PO VALUTAH

EUR

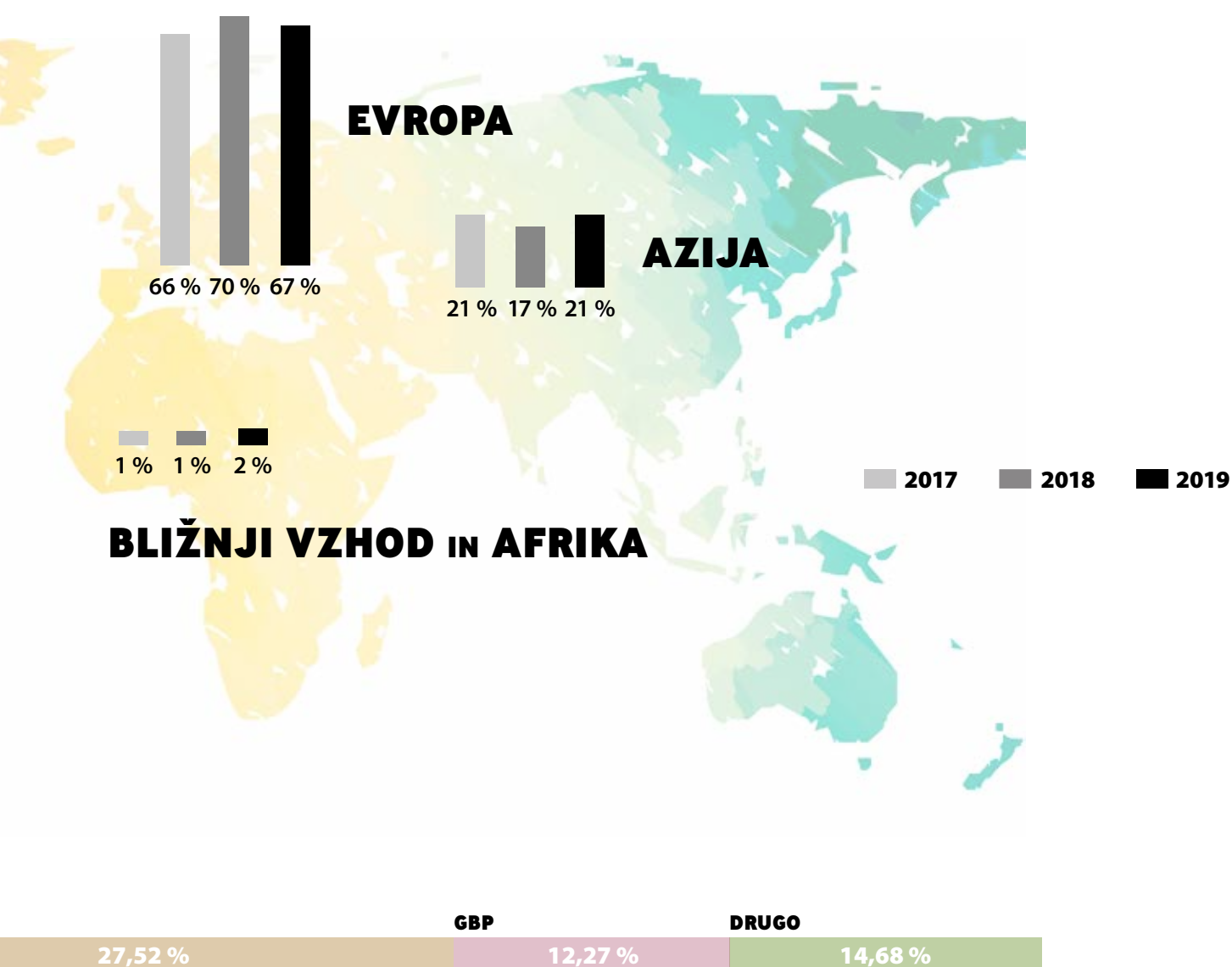
45,10 %

USD

**EIB je v letu 2019 na mednarodnih
kapitalskih trgih zbrala**

50,3 milijarde €

UPRAVLJANJE

EIB je organ EU, odgovoren državam članicam, ter hkrati banka, ki sledi veljavni najboljši praksi bančnega sektorja na področju odločanja, upravljanja in kontrol. **Svet guvernerjev** so v letu 2019 sestavljali ministri – običajno finančni – vsake od takratnih 28 držav članic. Število držav članic se je s 1. februarjem 2020, ko je Združeno kraljestvo izstopilo iz EU, zmanjšalo na 27. Guvernerji določajo smer-nice posojilne politike in potrjujejo njeno letno poročilo. Odločajo o povečanju kapitala banke in njenem sodelovanju v poslih financiranja zunaj EU. Imenujejo tudi člane sveta direktorjev, upravnega odbora in revizijskega odbora.

Svet direktorjev odloča o posojilih, programih zbiranja sredstev in drugih zadevah glede financiranja. Sestane se desetkrat letno, da zagotovi, da se banka vodi v skladu s Pogodbama EU, statutom banke in splošnimi smernicami sveta guvernerjev. Od 1. februarja 2020 dalje ima banka 28 direktorjev, od katerih vsaka država članica imenuje po enega, enega pa Evropska komisija. Direktorji imajo 31 namestnikov. Če svet direktorjev potrebuje širše strokovno znanje, lahko povabi šest strokovnjakov, da kot svetovalci brez glasovalnih pravic sodelujejo na njegovih sestankih. Svet direktorjev odloča z najmanj tretjinsko večino članov s pravico glasovanja, ki morajo predstavljati vsaj 50 % vpisanega kapitala, razen če statut ne določa drugače. Svetu direktorjev predseduje predsednik banke, ki nima glasovalne pravice.

Upravni odbor je stalni organ odločanja banke. Nadzira tekoče poslovanje banke ter pripravlja sklepe za svet direktorjev in skrbi za njihovo izvajanje. Sestaja se enkrat tedensko. Deluje pod vodstvom predsednika EIB in pod nadzorom sveta direktorjev. Ostalih osem članov so podpredsedniki EIB. Člani upravnega odbora so imenovani za največ šest let z možnostjo ponovnega imenovanja in so odgovorni izključno banki.

Revizijski odbor je neodvisen organ, ki neposredno odgovarja svetu guvernerjev. Odgovoren je za revizijo letnega poročila banke in preverjanje, ali delovanje banke ustreza najboljši bančni praksi. Poročilo revizijskega odbora se pošlje svetu guvernerjev skupaj z letnim poročilom sveta direktorjev. Revizijski odbor sestavlja šest članov, ki jih imenuje svet guvernerjev za šest zaporednih proračunskih let brez možnosti ponovnega imenovanja.

Nadomestitev kapitala Združenega kraljestva

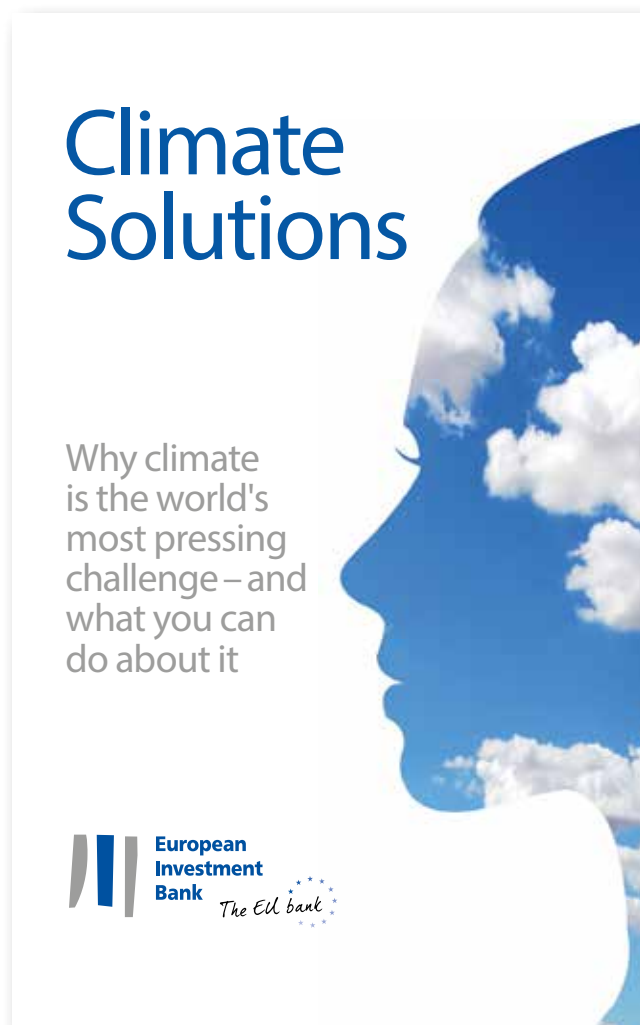
Guvernerji EIB so se leta 2019 soglasno strinjali, da odhod Združenega kraljestva iz Evropske unije nikakor ne bo vplival na trdno kapitalsko bazo EIB. Pred *bexitom* je Združeno kraljestvo imelo v vpisanem kapitalu EIB 3,5 milijarde € vplačanega kapitala in 35,7 milijarde € kapitala na vpoklic. V skladu s sporazumom o izstopu je bil vpisani kapital Združenega kraljestva nadomeščen s sorazmernim povečanjem kapitala 27 držav članic. Združeno kraljestvo bo zagotovilo jamstvo za znesek, enak svojemu kapitalu na vpoklic, EIB pa bo Združenemu kraljestvu vrnila vplačani delež v 12 letnih obrokih. Odločitev Združenega kraljestva, da zapusti EU, nikakor ne bo vplivala na bonitetno oceno AAA skupine EIB. Skupina EIB bo v celoti spoštovala obstoječe finančne pogodbe za projekte in naložbe v Združenem kraljestvu. Poleg tega se je s 1. marcem 2020 povečal kapital EIB, ki sta ga vpisali Poljska in Romunija, tako da ima sedaj EIB trdnjše kapitalsko bazo kot pred *bexitom*.

POUDARKI

IZ OPERATIVNEGA NAČRTA EVROPSKE INVESTICIJSKE BANKE ZA LETO 2020

- Najvidnejša prednostna naloga bo delo na področju **podnebnih ukrepov in okoljske trajnosti**. Evropska investicijska banka je odločena najmanj 50 % svojega financiranja nameniti temu področju, hkrati pa si je zastavila cilj, da skupina EIB v naslednjem desetletju mobilizira za več kot 1 bilijon € naložb, kar pomeni, da bomo leto 2020 začeli s potrebnim prilagajanjem. Do konca leta 2020 bomo opustili vsakršno financiranje, ki ni skladno s cilji Pariškega sporazuma.
- **Gospodarska in socialna kohezija ter konvergenca** ostajajo zakonsko določeni *raison d'être* banke. Naslednja kohezijska politika EU se bo nanašala na obdobje 2021–2027, pri čemer se trenutno glede na nova merila za dodelitev sredstev zdi, da se bo število manj razvitih regij in regij na prehodu povečalo. Skupaj z Evropsko komisijo – še zlasti v okviru mehanizma pravičnega prehoda – bo Evropska investicijska banka regijam, ki so trenutno bolj odvisne od fosilnih goriv, pomagala pri prehodu v nizko-ogljivo in odporno gospodarstvo.
- Skupina EIB bo nadaljevala priprave za izvedbo mandatov EU v **večletnem finančnem okviru po letu 2020** in pogajanja s Komisijo o finančnih produktih, ki naj se pri tem uporabijo. Aprila 2019 je bil sprejet predlog uredbe o vzpostavitvi programa **InvestEU**, kjer je potrjena vloga skupine EIB kot glavnega izvajalskega partnerja, odgovornega za izvedbo 75 % programa. **Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje** (NDICI), ki ga predlaga Komisija, pa bo EIB zagotavljal proračunska jamstva in finančne instrumente pri njeni vlogi strateškega partnerja zunaj EU.
- Evropski svet je začel razpravo za povečanje učinkovitosti in vpliva arhitekture evropskega **razvojnega financiranja**, pri čemer je poudarek na vlogah Komisije, Evropske banke za obnovo in razvoj ter Evropske investicijske banke. V letu 2020 bodo podrobneje proučene različne možnosti, vključno z ustanovitvijo odvisne družbe EIB za razvojno financiranje.
- Banka je temeljito pregledala svoje dejavnosti in na tej podlagi pripravila novo **strategijo skupine na področju lastniškega financiranja**, s katero bo uspešnejša pri zapolnjevanju vrzeli na trgu lastniških instrumentov in privabljanju zasebnega kapitala ter tako zagotovila največji učinek politik. Bolj diverzificiran finančni sektor z večjim deležem lastniškega financiranja bo prispeval k stabilizaciji finančnega sistema ter izboljšal dostop do financiranja za dinamične in inovativne podjetnike v EU.
- **Okvirni cilj glede zneska podpisanih poslov v letu 2020 je 63 milijard €**, pri čemer naj bi ta raven predvidoma ostala bolj ali manj nespremenjena tudi v letih 2021 in 2022.

Preberite celotno javno različico operativnega načrta za leto 2020: <https://www.eib.org/en/publications/operational-plan-2020>.

Podnebne spremembe so največja nevarnost za človeštvo. Ker se mora ogromno ljudi nanje odzvati na ogromno različnih načinov, morda ne veste, kaj morate storiti *vi*. **Podnebne rešitve** podrobno opisujejo izzive, predstavljajo rešitve in vam pokažejo, kaj točno lahko storite *vi*, da jih omogočite. Kdor koli že ste – oblikovalec politik, finančna ustanova ali posameznik – predlagamo vam, da preverite **Podnebne rešitve** in pomagajte rešiti človeštvo.

Prisluhnite poddaji Podnebne rešitve: <https://www.eib.org/climate-podcast>

V našem spletnem dnevniku preberite, kaj menijo strokovnjaki: <https://www.eib.org/climate-solutions>

Prenesite e-knjigo: <https://www.eib.org/climate-ebook>